№ 192 (2005)
Серада, 13 кастрычніка 2004 г.
Выдаецца з ліпеня 1995 г.
на беларускай і рускай мовах
Перыядычнасць —
5 разоў у тыдзень
Выдавец:
УП «Народная воля».

Кошт свабодны.

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...
Якуб КОЛАС

E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Надвор'е

У Мінску сёння ўдзень чакаецца — +5...+7, сонечна, уначы — -1...-3, на працягу сутак — без ападкаў; у Брэсце ўдзень — +5...+7, сонечна, уначы — -1...+1, на працягу сутак — без ападкаў; у Гродне ўдзень — +5...+7, сонечна, уначы — -1...+1, на працягу сутак — без ападкаў; у Віцебску ўдзень — +4...+6, сонечна, уначы — -1...+1, на працягу сутак — без ападкаў; у Гомелі ўдзень — +4...+6, сонечна, уначы — -2...0, на працягу сутак — без ападкаў; у Магілёве ўдзень — +4...+6, уначы — -4...-2 на працягу сутак — без ападкаў.

www.meteo.by

ПУЛЬС

Аляксандра Дабравольскага знялі з выбарчай кампаніі

Акруговая камісія 96-й Свіслацкай выбарчай акругі адмяніла рэгістрацыю кандыдата ў дэпутаты Палаты прадстаўнікоў намесніка старшыні АГП Аляксандра Дабравольскага.

Ён абвінавачваецца ў раздачы агітацыйных улётак на стадыёне "Дынама" 9 кастрычніка падчас футбольнага матчу паміж зборнымі Беларусі і Малдовы. Акрамя таго, паводле слоў палітыка, у акруговую камісію паступіла 8 заяў "пільных грамадзян", да якіх прыкладаліся пакеты агітацыйных матэрыялаў, якія нібыта распаўсюджваліся членамі ініцыятыўнай групы А.Дабравольскага. У іх ліку былі ўлёткі з заклікам галасаваць супраць прапанаванага прэзідэнтам змянення ў Канстытуцыю і апазіцыйная газета "Неделя".

Паводле слоў Аляксандра Дабравольскага, на пасяджэнні камісіі не было прадстаўлена ніводнага дакументальнага пацвярджэння таму, што гэтую друкаваную прадукцыю распаўсюджвалі члены яго ініцыятыўнай групы або давераныя асобы.

Юрый ПАЦЁМКІН.

Венецыянская камісія ПАСЕ: пытанне беларускага рэферэндуму не адпавядае еўрапейскім дэмакратычным стандартам

Пытанне, вынесенае на рэферэндум 17 кастрычніка, не адпавядае дэмакратычным стандартам Еўропы. Аб гэтым было заяўлена на пасяджэнні Венецыянскай камісіі Парламенцкай асамблеі Савета Еўропы (ПАСЕ) у Венецыі, паведаміў БелаПАН намеснік сакратара камісіі Томас Маркерт.

На падставе дакладаў двух экспертаў Серджыё Бартоле (Італія) і Мэцью Расела (Ірландыя) на пасяджэнні Венецыянскай камісіі было ўстаноўлена, што "вынесенае на рэферэндум пытанне мае шэраг неадпаведнасцяў". Члены камісіі асобна абмеркавалі правамернасць непасрэдна пытання рэферэндуму.

Камісія ўказала на тое, што рэферэндум супярэчыць Выбарчаму кодэксу Беларусі, змешвае незаконную прывілею для аднаго чалавека з пытаннем агульнага, канстытуцыйнага значэння. Падтрымка палітычнага лідэра — пытанне парламенцкіх альбо прэзідэнцкіх выбараў, яна не можа агаворвацца ў дачыненні да папраўкі да Канстытуцыі", — гаворыцца ў справаздачы па выніках пасяджэння камісіі.

Выказваючы сумненні наконт таго, што выбары і рэферэндум будуць праведзены сумленна і адкрыта, камісія заявіла аб "супрацьзаконным асабістым элеменце" пытання і яго супярэчнасці еўрапейскім дэмакратычным стандартам. Дзеянні прэзідэнта Беларусі скіраваныя на "вызваленне ад абавязкаў выконваць канстытуцыйныя і прававыя асновы сваёй краіны", зрабіла выснову Венецыянская камісія ПАСЕ.

Марына РАХЛЕЙ.

Курсы замежных валют

Нацыянальны банк Беларусі ўстанавіў на 13 кастрычніка наступныя афіцыйныя курсы замежных валют:

1 долар ЗША — 2.170 беларускіх рублёў
1 еўра — 2.673.33
1 расійскі рубель — 74.53
1 аўстралійскі долар — 1.582.91
1 балгарскі леў — 1.366.84
1 дацкая крона — 359.37
1 СДР — 3.184.47
1 ісландская крона — 30.56
10 японскіх іен — 197.56
1 казахскі тэнге — 16.24
1 канадскі долар — 1.724.41
1 кувейцкі дынар — 7.363.17
1 кыргызскі сом — 51.54
1 латвійскі лат — 4.024.48
1 літоўскі літ — 774.24
1 малдаўскі лей — 176.57
1 нарвежская крона — 325.33
1 польскі злоты — 622.40
1 сінгапурскі долар — 1.287.22
10.000 турэцкіх лір — 14.51
1 украінская грыўна — 407.89
1 англійскі фунт стэрлінгаў — 3.881.91
1 чэшская крона — 85.16
1 шведская крона — 295.46
1 швейцарскі франк — 1.726.47
1 эстонская крона — 170.84

БелаПАН.

ЗАКУЛИСЬЕ

Александр ВОЙТОВИЧ:

«Хуже, чем есть, в Академии наук уже не будет...»

Бывшего председателя Совета Республики академика Александра Войтовича попросили на время проведения в Минске Первого съезда белорусских ученых уехать в командировку.

Об этом Александр Павлович рассказал на встрече с журналистами, организованной белорусско-российским фондом "За новую Беларусь".

"Меня пригласил на разговор вице-президент Академии наук, — говорит Войтович. — *По поручению президента Академии наук он предложил мне уехать в командировку на время съезда. Хотя я — избранный делегат..."*

Напомню, что Первый съезд белорусских ученых должен был состояться 7—8 октября. Такую дату утвердил А.Лукашенко. Но в последний момент, видимо, передумал. Как уже сообщалось в прессе, 1 октября вечерний телефонный звонок из Администрации президента оповестил президента Национальной академии наук Беларуси **Михаила Мясниковича** о том, что съезд переносится на конец декабря. Официальная причина переноса съезда — несвоевременное оформление соответствующих документов.

Академик Войтович утверждает, что съезд перенесли по политическим мотивам. Во-первых, белорусским властям *"просто нечего сказать ученым"*, — заметил он.

"Наука в тяжелейшем состоянии, — говорит Александр Павлович. — *Каждый год уменьшается численность исследователей в стране в расчете на сто тысяч населения, наукоемкость составляет всего 0,7 процента от ВВП...*

Вторая причина переноса съезда, думаю, состоит в том, что не было найдено знаковых, авторитетных фигур, которые бы выступили на съезде с восхвалением политики властей в области науки. Таких фигур просто не нашли. Знаю, что несколько человек готовили подобные доклады, но это люди, не имеющие авторитета в научной среде".

В кулуарах Академии наук говорят, что причиной переноса съезда ученых могло также послужить довольно резкое открытое письмо Войтовича к Лукашенко, которое недавно было опубликовано в "Народной воле".

"Сегодня в Академии наук по поводу моего письма распространяют следующую информацию: мол, из-за него к Академии наук могут предпринять какие-то репрессивные меры, — комментирует Войтович. — *Но хуже, чем есть, в Академии наук уже не будет... Невозможно такую структуру, как Академия наук, терроризировать из-за того, что кто-то из академиков высказал свое мнение. Мнение можно опровергнуть, а факты — нет. Опираясь на те или иные факты, я могу сделать неправильные выводы. Если это так — оспаривайте мои выводы, как это принято в науке".*

Марина КОКТЫШ.

НЕЛЬЗЯ МОЛЧАТЬ!

Валерий ПАВЛОВ,
депутат Верховного Совета Республики Беларусь 12-го созыва, генерал:

Лукашенко оказался в оппозиции здравому смыслу

Политологи сходятся во мнении, что действия белорусской оппозиции стали более технологичными и менее эмоциональными. Александр Лукашенко не скрывает своего раздражения тем, что его оппоненты сумели найти понимание и поддержку в Москве, тем самым сведя на нет усилия белорусской пропаганды по запугиванию России белорусским национализмом. Наконец, в оппозиции появились новые лица и новые игроки. Один из них — генерал **Валерий ПАВЛОВ.** *Сегодня он отвечает на вопросы "Народной воли".*

Демократическое сообщество нашей страны сегодня уже живет по другим правилам

— Валерий Владимирович, на последнем "круглом столе" по белорусско-российским отношениям, проводимом Советом по внешней и оборонной политике в Москве, Вы выступали достаточно убедительно и неординарно. Скажите, Вы окончательно занялись политикой и поменяли род деятельности?

— Я пришел к окончательному выводу, что режиму Лукашенко во многом помогают наши действия, действия его оппонентов. Одни уехали из страны, занялись бизнесом, успешно работают и хорошо зарабатывают. Другие замкнулись на деятельности "структурированной оппозиции" — политических партий, общественных движений, прекрасно понимая, что народ наш в своей массе апартиен и аполитичен. То есть "структурированная оппозиция" изначально не могла стать массовой.

Третьи выбрали тактику уличного протеста, по поводу и без повода устраивая акции, после которых милиция избивала людей, арестовывала, штрафовала. Поэтому-то сегодня сложно вывести людей даже на разрешенный митинг: какому здравомыслящему человеку хочется попасть под пресс репрессий?!

Наконец, оппоненты Лукашенко в России одной рукой кормили этот режим, а другой искали, кем бы заменить непредсказуемого белорусского лидера.

Таким подходом серьезную проблему не решить. А Лукашенко — это серьезная проблема и для Беларуси, и для России, и для Европы.

— По словам Лукашенко, в финансировании нынешней избирательной кампании в Беларуси принимают участие отдельные российские олигархи, крупные бизнесмены. Как-то он намекнул, что есть такие, кого он "вышвырнул из страны". Им, мол, хочется вернуться на коне. Потому они, как нищие, ходят с шапкой или корзинкой и собирают эту "зелень"... Вы не находите, что это говорилось про вас?

— Вы знаете, здесь надо отделить мух от котлет.

Во-первых, Лукашенко всегда говорит спонтанно, не называя конкретных фамилий и фактов. Все то, что пришло в голову. Есть такая юморическая фраза: ввиду отсутствия времени буду говорить не думая. Наш случай — из этой оперы. То женщина пришла к нему и про дело Завадского наговорила, то ему кто-то угрожает, но он не скажет, кто...

Во-вторых, а кого он повышвыривал? Кроме депортации журналистов — Александра Ступникова, Павла Селина, Михаила Подоляка — я и не помню никого. Все уехали сами.

В-третьих, что касается меня. Я никуда и не уезжал. Я работаю в Москве, но живу в Минске. Отпуск весь в Беларуси провожу. Объездил все области. Работа у меня такая. А насчет сбора "зелени" в шапку отвечу так. В прошлом году, на 23 февраля, я был на приеме в Кремле. Президент России пригласил на него только 200 человек. Был на этом приеме и Лукашенко. Я даже подошел к нему. Причем, как вы понимаете, без шапки и без корзинки. Так что мы имеем свое достоинство и не теряем его при виде "зелени".

Что же касается российского бизнеса, то он не торопится вкладывать деньги в Беларусь, считая нашу страну зоной повышенного риска. Примеров тому масса.

Потому разговоры о деньгах, якобы валом идущие к Лебедько или Фролову, вымысел.

Заодно хочу сказать некоторым умникам, сочиняющим сказочные записки руководству Беларуси, что я не являюсь писателем, издателем, поэтом и банкиром. Не призываю, не сколачиваю, не угрожаю. Есть конституционные пути. Они нам известны, понятны, приемлемы, и мы будем ими руководствоваться. Не придумывайте себе врагов и не вешайте на людей клеймо. Беларусь уже устала от всех ваших и не ваших врагов.

Кстати, мне помнится, что на теледебатах с Анатолием Чубайсом президент Беларуси заявил, что у него не может быть врагов из числа своего народа. Я тоже так считаю. И потому говорю — Александр Григорьевич Лукашенко мне не враг. Но у нас с ним разные взгляды на некоторые события и явления. У нас в Беларуси не должно быть врагов. И не будет!

— И все-таки координация действий демократических сил — это всегда было нечто из области фантастики. Хотя бы потому, что политики — люди амбициозные. Вы думаете, удастся сделать это сейчас?

— Первая попытка консолидировать оппозицию перед президентскими выборами 2001 года, на мой взгляд, была не очень удачной. Хотя на выборах и был выдвинут единый кандидат, но по закону стаи сильные волки выдвинули из своих рядов слабого. В результате Лукашенко оппонировал порядочный и достойный человек, но нехаризматичный и неопытный политик Владимир Гончарик.

Сейчас ситуация несколько другая. Вы обратили внимание, что на нынешних выборах все предвыборные коалиции идут единым блоком. Никто из сильных игроков не агитирует за бойкот выборов, никто не ставит под сомнение необходимость бороться за места в парламенте. И при этом ведь никто не питает иллюзий по поводу демократичности нашей избирательной системы, честности подсчета голосов. Думаете, кое у кого не было соблазна уже на старте сойти с дистанции, сославшись на недемократичность кампании?! Думаете, не звучали голоса, что оппозиции не стоит участвовать в выборах, поскольку кампания закончится поражением?! Звучали и очень настойчиво. Но демократическое сообщество нашей страны сегодня уже живет по другим правилам.

— А чем плох бойкот? В Минске настойчиво распространялась информация, что власть опасается именно того, что оппозиция откажется от участия в парламентских выборах и призовет к бойкоту как выборов, так и референдума.

— Обратите внимание на собственную формулировку — "настойчиво распространялась информация". То есть кто-то ее настойчиво распространял...

Это обычная тактика спецслужб — подсказать нужный вариант решения. Отказ от участия в выборах означает, что более 200 демократических кандидатов, у каждого из которых по 15 доверенных лиц, прекращают работу. То есть 3000 человек, которые сегодня на законных основаниях ходят по домам, выступают по телевидению и радио, встречаются с людьми в трудовых коллективах, распространяют листовки, стоят в пикетах и разъясняют опасность дальнейшего нахождения Александра Лукашенко у власти, сидели бы дома. Именно это — чтобы оппоненты Лукашенко сидели дома, общались друг с другом и не выходили на более широкую аудиторию — было нужно режиму. Но на этот раз оппозиция не попалась на уловку. Тем, кто призывал к бойкоту, предложили отказаться от личного участия в выборах и не мешать работать другим.

— И много было таких?

— А вы проанализируйте, кто участвовал в образовании предвыборных блоков, но на выборы не пошел. Кто "по странному стечению обстоятельств" был выдвинут кандидатом от партий по тем округам, где у этих самых партий нет первичных организаций... Но я не хочу сейчас останавливаться на этой теме. Не время.

— Кстати, Вы лично тоже не участвуете в выборах...

— Я участвую. Правда, не в качестве кандидата в депутаты. У меня совсем другие планы. К тому же я уже был депутатом — Верховного Совета 12-го созыва. Считаю, пока достаточно.

Россия свое слово скажет

— Накануне объявления Александром Лукашенко референдума по продлению своих полномочий в российской и белорусской независимой прессе было много публикаций о том, что эта идея не будет поддержана Россией. Референдум объявлен, но Россия молчит. Что это значит?

— Вы затронули сложную тему, которая выходит за рамки политики в сферу межгосударственных отношений. Именно это обстоятельство в своих комментариях не учли многие журналисты и аналитики. Я ответственно заявляю, что российское руководство не поддерживало и не поддерживает решение Александра Лукашенко изменить Конституцию Беларуси и получить возможность править сколько угодно сроков — три, пять, десять и т.д. С другой стороны, во внешней политике Россия придерживается цивилизованных принципов и не может позволить себе навязчиво вмешиваться во внутренние дела другого государства. Это ведь наше с вами дело — разрешить Лукашенко быть президентом бессрочно или запретить ему это. Тем более что референдум — демократичный инструмент изменения Конституции. Вопрос в том, как будет использован этот инструмент. Скальпелем ведь тоже можно сделать операцию и спасти человеку жизнь, а можно убить, как бандитской финкой.

Поэтому сейчас, на нынешней стадии, никаких заявлений со стороны российского руководства нет и быть не может. Другое дело — выводы и вердикт, который будет вынесен по итогам референдума и избирательной кампании. Я не исключаю, что Россия может не признать его итоги. Мониторинг всего, что сейчас происходит, ведется. Соответствующие службы прекрасно осведомлены о том, что белорусское законодательство не позволяет выносить на референдум кадровый вопрос. Что не выполняется обязательное требование о разрешении агитации как "за", так и "против". Что ни один опрос общественного мнения — даже те, на которые ссылались государственные белорусские СМИ, — не дает Лукашенко даже надежды на честную победу на референдуме.

— Как же так? Ведь и Лукашенко, и его СМИ говорят, что президент получит на референдуме как минимум 60% поддержки.

— Вы правы. Но это означает чистый проигрыш в референдуме.

— ???

— Для победы ему надо получить поддержку более половины списочного состава избирателей. То есть при 100-процентной явке проголосовать за изменение Конституции должны 50% и еще один чудак. Но абсолютной явки не было даже при Советском Союзе: люди женятся, разводятся, уезжают отдыхать, едут на заработки в другие страны, кто-то живет вне политики и без телевизора и вообще не знает о том, что в стране проходит какой-то референдум. Сегодня о готовности придти на избирательные участки заявляет чуть больше 60 процентов избирателей. К выборам их количество, безусловно, увеличится, но будет в среднем таким же, как в минувших кампаниях, — 70—75%. При такой явке для изменения Конституции Лукашенко должен набрать 75—80% голосов "за". И это даже не будет "убедительной победой", это всего лишь — необходимый минимум. То есть, чтобы говорить о победе с преимуществом он должен каким-то образом нарисовать себе 85—90% голосов. Такой поддержки Лукашенко не смогли обеспечить даже в 2001 году, когда позиции власти были намного сильнее. Более того, даже самые пропрезидентские регионы Беларуси не демонстрировали такого единства мнения.

Так что даже если исходить из официальных цифр, Лукашенко проигрывает референдум.

— В честной борьбе — да. Но нет никаких оснований считать, что борьба будет честной.

— Зато есть все основания надеяться, что на этот раз фальсификации не пройдут незаметно. Сегодня на большинстве округов баллотируются в парламент кандидаты оппозиции и независимые кандидаты. Их непосредственный интерес — обеспечить на каждом избирательном участке присутствие своих наблюдателей. Чтобы один ходил следом за "выездной урной" для голосования, а второй сидел непосредственно на участке. Чтобы следили и за ходом голосования по выборам, и за ходом голосования по референдуму. Если это будет сделано, то у власти для фальсификации будет один выход — внаглую выгонять наблюдателей, не подпускать их и близко к столам подсчета бюллетеней. Но, как вы понимаете, все эти действия идут в копилку непризнания и выборов, и референдума. Так что задача, стоящая сегодня перед оппонентами Лукашенко, реальна и выполнима, как никогда: зафиксировать фальсификации и представить доказательства. Все!

— И Вы уверены, что Россия не признает итоги референдума?

— Если мы представим убедительные доказательства массовых фальсификаций, уверен, что не признает. Если мы вновь будем голословны в своих утверждениях, что референдум прошел недемократично и с подтасовками, — промолчит. И начнет готовить кандидата на смену Лукашенко в 2006 году, на президентских выборах.

Я уверен, что Россия свое слово скажет. Но мне очень бы хотелось, чтобы мы дали ей такую возможность уже в этом году.

Тем более что фактов нарушения масса. Мы делаем жесткие выводы:

— регистрация кандидатов в депутаты не была законной кампанией, а стала выполнением "политического заказа";

— кандидатам не были созданы одинаковые условия;

— против кандидатов и членов их инициативных групп на полную мощь работал административный и силовой ресурс;

— не созданы условия для общественного контроля;

— низкий уровень профессионализма окружных избирательных комиссий. Многие их решения и действия подпадают под статьи Уголовного кодекса;

— недоступность независимых кандидатов к государственным СМИ;

— нежелание ЦИКа кропотливо разбираться во всех нарушениях и самоустранение от своей непосредственной работы;

— поверхностное и конъюнктурное рассмотрение жалоб Верховным судом Республики Беларусь.

Все это называется одним словом — **ПРОИЗВОЛ!**

Такие выборы нельзя назвать честными, справедливыми, законными. Уверен, что такого же мнения будут и все наблюдатели. Что же касается референдума, то этап агитации "за" и "против" не вписывается ни в какие правовые каноны и обсуждению не подлежит. Референдум от начала и до конца — фарс, обман и унижение народа.

Уже есть пять сильных кандидатов на пост президента

— Почему Вы столь однозначно говорите о том, что даже если Лукашенко добьется изменений Конституции, в 2006 году Россия все равно поддержит другого кандидата?

— Потому что в российском руководстве стало больше людей, которые мыслят не в краткосрочных, а в долгосрочных перспективах. И исходя из этого моделируют процессы. Чем дольше Лукашенко остается у власти, тем сильнее в Беларуси проявляются антироссийские настроения. И это не домыслы, а научно зафиксированный факт. Логика нынешнего общественного развития такова, что чем дольше остается у власти Лукашенко, тем большая социальная база появляется в Беларуси для президента типа Саакашвили. Думаете, кто-то будет ждать, когда Лукашенко доведет ситуацию до такого небезопасного для России поворота событий?

— Лукашенко действительно не постоянен в риторике на российскую тему. Но все-таки будем объективны: обычно он хорошо и тепло отзывается о России и россиянах, но критикует российское руководство. Исходя из этого, нельзя связывать рост антироссийских настроений лично с Лукашенко.

— Здесь другая логическая связь.

Чем дольше Лукашенко у власти, тем больше в Беларуси людей, которые категорически и активно не приемлют его политику. И поскольку ни для кого не секрет, что белорусский режим существует благодаря России, негативный рейтинг белорусского президента трансформируется в неприятие России. Это крайне опасный процесс, который никто не собирается пускать на самотек. В противном случае рано или поздно белорусский маятник резко и с большой амплитудой качнется в сторону Запада. Лукашенко может так рисковать в угоду личным амбициям, Россия — не может.

(Окончание на 2-й стр.)

— Як хочацца, каб у дзяцей і ўнукаў было лепшае жыццё...
— Каб яно было лепшым, не замінайце маладым вырашаць свой лёс.

Фота photo.bymedia.net

ПУЛЬС

Цэнтр «Маці і дзіця»

Прыкладна ў лістападзе ў Беларусі пачне працаваць Рэспубліканскі навукова-практычны цэнтр "Маці і дзіця". Ён аб'ядноўвае дзейнасць 7-й клінічнай бальніцы Мінска, Навукова-даследчага інстытута мацярынства і дзяцінства і Навукова-даследчага інстытута спадчынных і прыроджаных захворванняў, што дазволіць комплексна вырашаць праблему здароўя маці і дзіцяці. Спецыялісты цэнтра будуць аказваць высокакваліфікаваную кансультацыйную, лячэбную і прафілактычную дапамогу. Тут жа будзе арганізавана работа па стварэнні заканадаўчай базы, што тычыцца здароўя маці і дзіцяці.

У новай установе будуць прымяняцца самыя перадавыя акушэрскія і гінекалагічныя, родадапаможныя і дыягнастычныя тэхналогіі, што дазваляюць праводзіць самыя складаныя аперацыі з мінімальным хірургічным умяшальніцтвам.

Вольга АСІПЕНКА.

«Пінскдрэў» пакарае Маскву

Найбуйнейшы вытворца мэблі ў Беларусі ЗАТ "Пінскдрэў" у студзені—жніўні гэтага года адгрузіў сваёй прадукцыі ў Цэнтральную федэральную акругу Расіі на 867,5 тыс. долараў ЗША, што амаль у 2,3 разы больш, чым за адпаведны перыяд мінулага года. З улікам паставак у сталіцу Расіі экспарт у ЦФА склаў 2,7 млн. долараў ЗША.

Вячаслаў БУДКЕВІЧ.

Затрымалі... ікру

800 бляшанак кантрабанднай ікры затрымалі 10 кастрычніка пінскія мытнікі на пункце пропуску "Гарынь" падчас агляду цягніка Санкт-Пецярбург—Львоў.

Паводле слоў старшага інспектара аддзела мытных расследаванняў Пінскай мытні Барыса Шпакоўскага, які аглядаў цягнік, кантрабандны тавар быў схаваны ў 12-м вагоне, дзе не было пасажыраў. У міжстолевай прасторы 9-га купэ мытнік знайшоў сумку, а ў ёй — 140 бляшанак зярністай ласасёвай ікры. Пры больш дакладным аглядзе былі знойдзены яшчэ чатыры сумкі з ікрой, расфасаванай у бляшанкі.

Алег СТАЦЭНЯ.

Інкубатар для «куранят» ад бізнесу

Шырокі крок насустрач малому бізнесу зрабіў Віцебскі гарвыканкам, аказаўшы дапамогу ў здзяйсненні даўно наспелага праекта. У абласным цэнтры нарэшце падрыхтаваны да адкрыцця інкубатар малога прадпрымальніцтва.

У адрамантаваным будынку былога дзіцячага садка, дзе мусіць размясціцца інкубатар, ужо ўстаноўлена міні-АТС ды іншае арганізацыйна-дзелавое абсталяванне, на якое з гарадскога бюджэту выдзелена 30 мільёнаў рублёў.

Асноўнай задачай інкубатара, праект якога распрацавала акцыянернае таварыства "Прававая група "Закон і парадак", з'яўляецца прадастаўленне пачынаючым дзеячам малога бізнесу бясплатных офісных і вытворчых памяшканняў, юрыдычных і бухгалтарскіх паслуг.

На плошчах інкубатара малыя прадпрыемствы змогуць размяшчацца да 3 год, пакуль не дамогуцца фінансавай самастойнасці.

Ужо ў бліжэйшы час месцы ў інкубатары атрымаюць каля 20-ці суб'ектаў гаспадарання, ад 10-ці з якіх загадзя паступілі заяўкі.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Як у Віцебску «мінёры» не даюць людзям пагаварыць пра жыццё-быццё

Даўно выпрабаваны сцэнарый бруднай па сутнасці барацьбы з "нязручнымі" грамадскімі дзеячамі выкарысталі віцебскія ўлады 3 кастрычніка. У адзін з выхадных дзён яны сарвалі сустрэчу старшынь жыллёва-будаўнічых кааператываў горада з дэпутатам гарсавета Вольгай Карач, якая здабыла трывалы аўтарытэт выкрыццём заган у дзейнасці мясцовых камунальшчыкаў, і выканаўчым дырэктарам Асацыяцыі ўласнікаў Мінска Эдуардам Латушкам.

На сустрэчу прыйшлі больш за трыццаць кіраўнікоў віцебскіх ЖБК, зацікаўленых у шчырай размове аб сваіх набалелых праблемах.

Прысутныя ўжо амаль гадзіну абмяркоўвалі адпаведную тэму, калі ў памяшканне завіталі міліцыянты і ад імя свайго абласнога начальства запатрабавалі, каб усе ўдзельнікі мерапрыемства разышліся, бо памяшканне быццам бы замініравана, аб чым, маўляў, нехта паведаміў па тэлефоне.

Абмен думкамі некаторы час яшчэ працягваўся, але настрой у людзей ужо быў не той, які патрэбны для дзелавой сустрэчы, а частка прысутных пайшла дадому — "далей ад непрыемнасцяў".

Што і казаць: спосаб зрыву карысных і цікавых для грамадскасці акцый абраны не новы. Ён, безумоўна, шыты белымі ніткамі, але каму ад гэтага лягчэй? Хіба што таму, хто загадаў разагнаць "сходку", дзе маглі прагучаць дакладныя і справядлівыя словы аб становішчы з камунальным абслугоўваннем жыхароў Віцебска і сітуацыяй у жыллёва-будаўнічых кааператывах. Да таго ж на той дзень яшчэ канчаткова не быў вырашаны ўдзел Вольгі Карач у парламенцкіх выбарах (яе скарга на пазбаўленне кандыдацкага статусу разглядалася ў адпаведных інстанцыях), а таму яе сустрэчу з кіраўнікамі ЖБК нехта ва ўладных колах палічыў перадвыбарным мерапрыемствам.

А такім прынцыповым, паграмадзянску сумленным людзям, як Вольга, шлях у наш сённяшні парламент адкрываць нельга — гэта ў Віцебску ведае нават самы дробны чыноўнік, не гаворачы ўжо аб людзях з пагонамі. Вось і была (ужо далёка не ўпершыню) прыдумана ўяўная бомба.

Дзіўна: няўжо "мінёры" не разумеюць, што гэткімі хлуслівымі, няўклюднымі аперацыямі толькі памнажаецца недавер грамадзян да ўлады, і не толькі мясцовай?

Сяргей БУТКЕВІЧ.

БЛІЦ-КАМЕНТАРЫЙ

Ці будзем зімой з цяплом?

На пасяджэнні прэзідыума Савета міністраў разгледжана гатоўнасць народнай гаспадаркі краіны да працы ў асенне-зімовы перыяд 2004—2005 гадоў.

Як паведаміў БелаПАН прэс-сакратар прэм'ер-міністра Беларусі **Яўген МЯЛЕШКА**, на пасяджэнні было заяўлена аб тым, што выканана большасць арганізацыйна-тэхнічных мерапрыемстваў па забеспячэнні ўстойлівага функцыянавання галін народнай гаспадаркі Беларусі ў асенне-зімовы перыяд.

Эксплуатацыйныя запасы топачнага мазуту на 1 верасня ў цэлым па краіне склалі 611,9 тыс. тон (101,9 працэнта ад задання на 1 кастрычніка 2004 года). Нарыхтавана 2 млн. 35 тыс. 800 кубічных метраў дроў. Поўнасцю задаволена патрэба Беларусі ў паліўных брыкетах. З ліпеня 2004 года па сакавік 2005 плануецца вырабіць 1 млн. 158 тыс. тон паліўных брыкетаў, што на 322 тыс. тон (38 працэнтаў) больш у параўнанні з аналагічным перыядам 2003—2004 гадоў.

Разам з тым не забяспечваюцца закупкі паліўных брыкетаў у арганізацый тарфяной прамысловасці ва ўзгодненых аб'ёмах, нізкімі тэмпамі пагашаецца запазычанасць за раней атрыманыя брыкеты. Аб'ёмы цеплавых нагрузак, што перадаюцца ад ведамасных кацельняў на ЦЭЦ энергазабяспечваючых арганізацый, якія ўваходзяць у склад канцэрна "Белэнерга", знаходзяцца ніжэй за ўстаноўленыя заданні.

Эксплуатацыйныя запасы каменнага вугалю на 1 верасня склалі 112,5 тыс. тон (75,1 працэнта да аналагічнага перыяду 2003 года). Найбольш цяжкае становішча складваецца ў арганізацыях ЖКГ Брэсцкай і Мінскай абласцей, дзе запасы гэтага віду паліва склалі адпаведна 21 і 32 працэнты ад неабходнай колькасці, а таксама ў арганізацыях МУС — 21,8 працэнта да леташняга ўзроўню.

Так што даваць станоўчы адказ на пытанне: "Ці будзем зімой з цяплом?" пакуль рана. Калі тэрмінова не будуць прынятыя захады па паляпшэнні справы, то зіма для многіх можа аказацца надта халоднай.

Не выпадкова, на тым пасяджэнні прэзідыума прэм'ер-міністр Сяргей Сідорскі запатрабаваў ад кіраўнікоў органаў дзяржкіравання, іншых дзяржарганізацый, падначаленых ураду, аблвыканкамаў і Мінскага гарвыканкама да 15 кастрычніка 2004 года пад асабістую адказнасць прыняць меры па ліквідацыі недахопаў у падрыхтоўцы да працы ў асенне-зімовы перыяд аб'ектаў народнай гаспадаркі, у першую чаргу аб'ектаў жыццезабеспячэння, сацыяльнага і камунальна-бытавога прызначэння; прывядзенні ў належны стан кацельняў і сістэм цеплазабеспячэння, што належаць арганізацыям аграпрамысловага комплексу, ЖКГ і іншым арганізацыям, якія размешчаны ў сельскай мясцовасці, а таксама стварэнні неабходных запасаў паліва.

Яўген ТАЎГЕНЬ.

Ума палатка

Большой обман маленьких людей

Так называемая Палата представителей Национального собрания второго созыва стала, можно сказать, историей. Четыре года назад, 15 октября 2000 года, белорусские граждане пришли на избирательные участки с надеждой, что их депутаты активно включатся в решение острых социально-экономических проблем. Вопреки многим фактам и факторам (недемократичность выборов, отсутствие реальных полномочий у депутатов, блокировка принципа разделения властей) люди надеялись на то, что депутаты ПП НС второго созыва будут патриотами, начнут думать не только о своем кармане и благополучии, но и о простом человеке, развитии страны, ее авторитете в мире.

Ярослав РОМАНЧУК

Помогали строить бюрократическое государство

Люди надеялись, что депутаты попытаются вернуть уважение к закону, что заставят исполнительную власть заняться решением проблем семей и предпринимателей. Анализ принятых нормативных актов наглядно демонстрирует, что Палата целых четыре года бессмысленно гоняла воздух. Она не предприняла значимых усилий, чтобы стать настоящим парламентом. Она бессильно взирала на то, как исполнительная власть отгораживает нашу страну от всего мира *(данные утверждения не относятся к депутатам группы "Республика", которые действительно заслуживают почетного статуса парламентариев, патриотов своей страны)*. Палата показала интеллектуальную и ресурсную импотенцию, покорно санкционируя проводимую А.Лукашенко экономическую политику. Она стала ее соучастницей и полностью разделяет ответственность за стремительный рост цен, обнищание регионов, развал в реальном секторе, создание финансовой пирамиды в бюджетной и банковской системах.

При попустительстве Палаты № 2 в Беларуси создана одна из самых забюрократизированных экономик региона. По индексу экономической свободы мы как были в последней десятке в мире, так и остались (на 146-м месте из 155 стран). В начале октября депутаты в очередной раз бездумно проголосовали за бюджет на 2005 год. Они поддержали высокие налоги, непрозрачный бюджет и неэффективные инвестиционные программы. Все законы о бюджете, которые были предложены правительством, проходили Палату практически в неизмененном виде. Некоторые эксперты рассчитывали на депутатов-бизнесменов, которые были пропущены властями в Палату. Мол, эти люди знают экономику и будут стремиться снизить налоги, обеспечить права собственности и улучшать инвестиционный климат. За четыре года эти люди полностью разочаровали. Их деятельность в Палате № 2 едва ли выходила за рамки собственных деловых проектов.

За время деятельности Палаты № 2 налоговая нагрузка и присутствие государства в экономике усилились. Так, в 2001 году доходы консолидированного бюджета составляли 34% ВВП, а с учетом внебюджетных фондов — 48,8% ВВП. Сейчас этот показатель составляет 51% ВВП, а с учетом налоговых недоимок и кредитов — почти 53% ВВП. Очевидно, депутатов-предпринимателей больше интересовало уменьшение их индивидуального налогового бремени. Дошло до того, что некоторые "реформаторы" в Палате (помните слова небезызвестного В.Хрола?) предложили ввести НДС на разговоры по сотовой связи. Как говорят, боже упаси от таких "реформаторов".

Палата представителей № 2 ни разу не поставила под сомнение способность чиновников управлять половиной ВВП, которая перераспределялась через бюджет и внебюджетные фонды. Значительно выросло число объектов незавершенного строительства. В них заморожено около 12% ВВП. Не сокращается объем убытков и число устойчиво неплатежеспособных предприятий. Депутаты инертно взирали, как правительство тормозит реструктуризацию при низких ценах на газ и электроэнергию. Их убаюкали отчеты Минстата, которые говорили о стабильном рынке труда и росте доходов населения. Именно они санкционировали экономическую политику, продолжение которой, по мнению бывшего министра экономики В. Шимова, может привести к исчезновению 30% существующих рабочих мест.

Конституцию не защитили, дружбу не сберегли

А. Лукашенко легко проводил через Палату все свои, я бы сказал, антирыночные, антипредпринимательские нормы. Депутаты "проглотили" перерегистрации, лицензирование, изгнание предпринимателей с удобных для людей мест на улицах. Они не защитили национальный бизнес от бесчинства контролирующих органов и санкционировали агрессивную кампанию против малого и среднего бизнеса. Палата представителей № 2 так и не поняла опасности монополизации государством рынка банковских и страховых услуг, адвокатуры и нотариата. Палата не предприняла никаких усилий, чтобы заставить исполнительную власть выполнить одно из самых важных экономических положений Конституции — статью 13: *"Государство предоставляет всем равные права для осуществления хозяйственной и иной деятельности, кроме запрещенной законом, и гарантирует равную защиту и равные условия для развития всех форм собственности... Государство способствует развитию кооперации. Государство гарантирует всем равные возможности свободного использования способностей и имущества для предпринимательской и иной не запрещенной законом экономической деятельности".*

Многие депутаты Палаты обещали избирателям экономическую дружбу с Россией и нормализацию отношений с Европой. И здесь обманули. Они оказались в плену личных политических амбиций А. Лукашенко и спокойно взирали на начало холодной торговой войны против российских и украинских товаропроизводителей. Наши соседи с запада и севера (Польша, Литва и Латвия) стали членами Европейского Союза, а против граждан Беларуси выстроился прочный визовый заслон. Не в меньшей степени страдают и товары белорусских производителей. Это также результат деятельности не признанной ЕС и ПАСЕ Палаты № 2.

Почему не надо голосовать за депутатов Палаты № 2

Трудно назвать причины, по которым нужно было бы поддерживать депутатов Палаты № 2. Экономическая некомпетентность, правовое невежество, политическая нечистоплотность и обыкновенная бытовая трусость. Они говорят "Да" своим "шкурным" интересам. Они говорят "Нет" Беларуси. Они поставили мировой рекорд по скорости принятия бюджета — 20 минут! Этим самым они еще раз расписались в собственной политической импотенции. Четыре года назад избиратели заключили с ними своеобразный договор. Депутаты растоптали его своими руками, голосуя только за те законы и указы, которые укрепляют власть чиновников. Их законотворческая деятельность не сократила число бедных в стране, зато сами себе они присвоили статус госслужащих. Это прямой путь к высокой пенсии и другим льготам. Палатники расширили полномочия контролеров, но забыли о правах собственников и инвесторов. Они превратили Беларусь в страну, опасную для инвестиций, но благоприятную для защиты интересов монополий.

Отношение к палатникам легче сформировать, если представить, чтобы мы вышли играть с ними с футбол. Договорились не использовать допинг, определились с судьей, согласовали формат и место проведения матча Мы, как честные избиратели, выполнили свою часть договора — поддержали их на выборах. Они же начали мухлевать чуть ли не с первой минуты. Накачались анаболиками. Подкупили судью. Сделали наши ворота шире и выше. Дисквалифицировали наших лучших игроков при помощи "купленных" чиновников из футбольной федерации. Включили в свою команду подставных игроков. То есть они нарушили все правила. Они нас "кинули". Да, они выиграли этот матч. Многие из них беззастенчиво идут к нас с просьбой провести еще один матч на очередные четыре года. С грязными руками и совестью нельзя делать чистую политику. Сегодня очевидно, что перед нами не самостоятельная команда игроков. Перед нами — марионетки в ловких руках одного человека, который привык играть в шахматы не фигурами, а доской.

Палата № 2: «неуд» за качество и ответственность перед избирателем

Период законотворчества Палаты представителей № 2 с 2000 по 2004 год не стал временем решения жизненно важных для экономики проблем. Буксует налоговая реформа. Бюджет кроят, как хотят, превращая госорганы в коммерческие структуры. Заблокированы приватизация и институт банкротства. Жилищно-коммунальный сектор стабильно повышает цены, не опасаясь конкуренции и контроля. Отечественную торговлю загоняют в жесткие рамки полугосударственных торговых центров и "цивилизованных" точек торговли. Не известно, когда начнутся административная и пенсионная реформы. Системы здравоохранения и образования спят в объятиях государственных монополий. Институт страхования национализирован, а о фондовом рынке, как об усопшем, лучше ничего не говорить.

На фоне растущей угрозы массовой безработицы, финансовой безнадеги в сельском хозяйстве, при неизбежном росте издержек предприятий от новых цен на газ за свою деятельность Палата представителей № 2 заслужила твердую оценку "неудовлетворительно". Имитация активности явно не адекватна стоящим перед страной вызовам и угрозам. Проблемы, как снежный ком, нарастали, а Палата представителей № 2 жила как будто в параллельном мире. Ее депутаты войдут в историю белорусского законотворчества, как люди, которые за зарплату 400—500 долларов в месяц и социальные подачки от исполнительной власти укрепили стену, железный занавес между властью, то есть чиновниками, и простыми людьми. Они принимали законы, за которые нам больно и обидно, а их детям будет стыдно, если, конечно, они станут патриотами своей страны, а не уедут на чужбину.

Лукашенко оказался в оппозиции здравому смыслу

(Окончание. Начало на 1-й стр.)

— И все-таки весьма распространенным является мнение, что Александра Лукашенко просто некем заменить. Насколько реально появление сильного соперника к 2006 году?

— Уникальность Лукашенко — миф, тщательно лелеемый государственной пропагандой. Таких "уникальных" директоров совхозов у нас тысячи, поэтому мы даже не будем серьезно обсуждать эту тему.

Какая же это уникальность, если в Беларуси не создана атмосфера творчества, духовности и элементарной чистоплотности. Публичные разносы и унижения, вечный поиск врагов, постоянное навешивание ярлыков и кличек. Вечное склонение оппозиции, прямые угрозы в ее адрес. Вспомните недавнее указание президента не оставить от оппозиции камня на камне. А ведь это разжигание социальной розни — уголовно наказуемое, между прочим, деяние. К тому же в оппозиции люди, хорошо образованные, высокоинтеллигентные, стремящиеся сделать Беларусь развитым, богатым государством, в котором была бы обеспечена народу достойная жизнь. Ничего другого никто не предлагает. Зачем же врать и придумывать чушь. Причем — бездоказательную! Разве к лицу президенту государства так издеваться над Станиславом Шушкевичем, бывшим руководителем Беларуси? Издеваться нагло, не по-мужски. То есть получается, что не мы, а Лукашенко является оппозицией. Мы выставляем праведные, конституционные цели, а он их не приемлет. Ему постоянно надо менять под себя Конституцию. Мы ищем друзей, а он врагов. Мы призываем беречь Конституцию, а он ее в очередной раз хочет перекроить. Заметьте, под себя, на свой размер, на свой вкус. Здесь он действительно уникален. И еще. За все десять лет ни разу не встретиться со своими оппонентами. Что мешало спокойно, рассудительно поговорить об имеющихся проблемах, задать друг другу вопросы, ответить на них. Ведь речь идет о представителях огромных слоев населения Беларуси.

Посмотрите, какие тематические программы на телевидении России. У Владимира Познера встречаются одновременно лидеры партий, депутаты, чиновники, журналисты, политологи. И ведь без оскорблений, конструктивно, обсуждают массу назревших проблем. Беларусь об этом и мечтать не может. У нас один артист, диктор и информатор. Говорит и говорит. Сочинит про нас сказку, а ответить нельзя. Не пускают на белорусское ТВ. Вот и создают мифы про оппозицию. Считаю это большим и серьезным упущением Лукашенко. Все могло и должно было быть не так. У нас должны были быть общие цели, задачи и добрые отношения.

Уверен, что можно было бы многие вопросы снять. Но нет. Я особенный, уникальный. Буду еще с "этими" говорить. А этих сегодня большинство. И честные выборы все бы показали. Он это понимает, потому и прибегает к оскорблениям.

Кроме того, хотелось бы хоть раз услышать, что Александр Лукашенко подразумевает под словом "дестабилизация обстановки". Заметьте, об этом он говорит чаще всего и складывается впечатление, что это как дамоклов меч. Достану и врежу, когда хочу. Но ведь есть конституционные права. Например, право на митинги, шествия. И когда эти шествия и митинги разгоняют дубинкой, это не дестабилизация?

Хотелось бы очень попросить разъяснения этого важного термина, чтобы не дестабилизировать дестабилизированную обстановку и жить в дружбе с властями.

Что касается сильных соперников, то уже сегодня по итогам встреч, собеседований, анализа отобраны пять кандидатов. Это высокопрофессиональные и порядочные люди, практически не имеющие отрицательного рейтинга. Вопрос их раскрутки для профессионалов — вопрос трехчетырех месяцев. Даже в условиях Беларуси с ее ограниченными возможностями негосударственных СМИ. Среди кандидатов люди разных профессий и возраста. Есть одна женщина. И сразу после референдума на фокус-группах начнется отработка вариантов их PR-кампаний.

— Значит, просочившаяся в СМИ информация о том, что в России рассматривают Наталью Машерову в качестве кандидата на президентский пост верна?

— Я не могу честно ответить на ваш вопрос, а врать не хочу.

Скажу только, что победить Лукашенко на выборах можно только ответив ассиметрично, только предложив народу нового любимца нации. У кандидата-женщины в этом смысле есть большое преимущество: в полемике с ней Лукашенко в любом случае проигрывает. Так, если для нее оппонирование действующему президенту — смелость и позиция, то для него — недостойные дрязги. Лукашенко бессилен против женщины. И чем больше грязи он и его пропаганда будут выливать на женщину-кандидата, тем ниже будет опускаться рейтинг президента в глазах его электората. Тем более что верные избиратели Лукашенко — это люди старше 55 лет, преимущественно женщины, поскольку многие мужчины в Беларуси до почтенных лет просто не доживают.

С другой стороны, мы понимаем и то, что женщина-глава государства — это для Беларуси несколько экзотичная постановка вопроса. Однако это не повод, чтобы отказаться от такой идеи. Примеров хороших достаточно. Нам нужен уют и тепло в отношениях между собой. Нам надо создавать нацию — Белорусский народ!

Не врагов искать и уничтожать, а общество создавать. Потому роль женщины в этом процессе будет велика.

— И все-таки не будем питать иллюзий: белорусский режим держится не на старушках-пенсионерках, а на мощной чиновничьей машине и силовых структурах. Думаете, эти люди дрогнут?

— Режимы, не имеющие социальной поддержки, рушатся как карточный домик. Рушатся одномоментно и быстро. Таков закон. А Лукашенко с каждым годом теряет эту самую поддержку. Старики уходят, поскольку такова логика жизни, и никакому президенту ее не изменить.

Силовые и правоохранительные органы есть и будут всегда. Они всегда служат государству и своему народу. Их содержит не президент, а народ. Я думаю, что каждый из них понимает ту полноту личной ответственности, преступить которую не хочет никто. Кроме того, среди них очень много профессионалов, которым всегда были чужды закулисные игры и разборки.

Он всеми силами цепляется за молодежь, создает БСМы и БРСМы, вводит курсы идеологии в школах и вузах, но этим самым только отталкивает от себя. Будьте уверены, что когда-нибудь в мемуарах он обвинит Латыпова, Пролесковского и Якубовича в собственном крахе. Впрочем, этих людей мне не жалко. А вот стать очевидцем того, как Лукашенко будет выступать свидетелем обвинения по делу главы Центризбиркома Лидии Михайловны Ермошиной, мне бы не хотелось. Дай Бог, чтобы я ошибся, но я допускаю такую ситуацию, когда при определенных обстоятельствах он будет утверждать, что Ермошина по собственной инициативе приписывала Лукашенко мифические проценты поддержки, а он искренне заблуждался. Так что универсальный совет чиновникам: не проявляйте инициативу и не позволяйте ни себе, ни начальству "искренне заблуждаться". Время не то! Это раньше вы могли говорить, что заблуждались вместе с народом, но народ-то уже прозрел.

Закончить хочу стихами А.С.Пушкина ("Друзьям", 1828 г.)

"Беда стране, где раб и льстец
Одни приближены к престолу,
А небом избранный певец
Молчит, потупя очи долу".

Желаю всем добра и ответственного голосования на выборах и референдуме. Голосуйте душой и сердцем.

Сегодня мы выбираем свою завтрашнюю жизнь!

С генералом Валерием ПАВЛОВЫМ беседовала Елена НОВИКОВА.

Дзеці з праклёнам у крыві

У адной з камедый вялікага расійскага сатырыка Дзяніса Фанвізіна персанаж прыгадвае такую "байку". Нарадзіўся, маўляў, у рускай сялянкі хлопчык вагой у пяць пудоў, з вусамі і закрычаў: "Хачу гарэлкі!".

Тое, што ў Расіі часоў Кацярыны Другой успрымалася як анекдот, у сучаснай Беларусі стала рэальнасцю.

Доўга не ведалі, што рабіць, каб ўратаваць нованароджанага, які ўвесь час плакаў, дрыжаў і перасмыкаўся, медыкі аднаго з радзільных дамоў Оршы. І толькі спрактыкаваны ўрач-нарколаг Уладзімір Кувыркоў адразу вызначыў дыягназ: маці няшчаснага немаўляці была наркаманкай і ўжывала атрутнае зелле ў перыяд цяжарнасці.

Цяпер у Аршанскім псіханеўралагічным дыспансеры знаходзяцца на ўліку 390 непаўналетніх. Большасць з іх — наркаманы, ёсць таксама 19 таксікаманаў і адзін алкаголік. Усе яны пераняlі гэтыя згубныя хваробы ў спадчыну ад бацькоў.

З кожным годам на Віцебшчыне пашыраецца распаўсюджванне наркатычных раслін — канопляў (сыравіны для марыхуаны) і маку (сыравіны для опію). Толькі за сёлетні верасень у вобласці ўзбуджана 8 крымінальных спраў паводле фактаў вырошчвання і збыту раслін, што ўтрымліваюць наркатычныя рэчывы.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

ПОГЛЯД

Ачмурэнне не можа быць вечным

Віктор Гюго, разважаючы пра лёс сваёй краіны, якая яшчэ напрыканцы XVIII стагоддзя дэкларавала прынцыпы народаўладдзя, а потым досыць доўга боўталася паміж рэспублікай і манархіяй, зрабіў афарыстычную выснову: "Усе арміі свету бяссільныя супраць ідэі, час якой надышоў". Сказаў пісьменнік гэта з нагоды падзеі, якая абразіла яго як чалавека і грамадзяніна — у выніку дзяржаўнага перавароту прэзідэнт Францыі абвясціў сябе імператарам Напалеонам III.

Віктор Гюго меў на ўвазе канкрэтную ідэю. Рэспубліканскую. Далейшая гісторыя пацвердзіла праваты генія французскай літаратуры. Францыя зноў стала рэспублікай. Але за сваё ачмурэнне, за прагу "моцнай рукі" краіна дорага заплаціла. Ваеннай катастрофай (паразай у Франка-Прускай вайне), якая стала катастрофай палітычнай — грамадзянскай вайной і нацыянальным прыніжэннем.

Тое, што верна для Францыі, будзе верна і для Беларусі. На пачатку мінулага стагоддзя нашчадкі крывічоў і ліцвінаў дасепелі да ідэі адраджэння сваёй дзяржавы пад новым гістарычным імем — Беларусь. У савецкі час прапаганда сцвярджала, што "Беларуская сацыялістычная дзяржаўнасць" — гэта падарунак нам ад "старэйшага брата" і вынік "ленінскай нацыянальнай палітыкі". Адно было незразумела: чаму гэта маскоўская шчодрасць у выглядзе права нацый на самавызначэнне, да таго ж вельмі абмежаванага "пралетарскім інтэрнацыяналізмам", перапала толькі менш як двум дзесяткам народаў. А народаў у Расійскай імперыі было дзве сотні. Справа ў тым, што дзяржаўнасць прыдбалі толькі тыя, хто здолеў заваяваць яе, як пяецца ў пралетарскім гімне, "своею собственной рукой". Беларусь — у тым ліку. Перашкодзіць нам не здолелі ні заходнія, ні ўсходнія нядобразычліўцы. "Усе арміі свету бяссільныя супраць ідэі, час якой надышоў".

У гісторыі ёсць адна парадаксальная заканамернасць. Калі Бог ці яшчэ якая там вышэйшая сіла хоча давесці людству, што нейкая з'ява абавязкова мусіць сцвердзіцца ці падзея адбыцца, дык на ролю выканаўцы вызначаецца самая непадыходзячая асоба. Так хрысціянства на Русі ўсталяваў кіеўскі князь Уладзімір "Красно солнышко". Гэтая істота была нелюддзю нават па крытэрыях сярэдневечча, калі маральнасць знаходзілася яшчэ ў эмбрыянальным стане і чалавечае жыццё каштавала ўвогуле нядорага. Але менавіта гэтае жывое ўвасабленне брыдоты паганства здзейсніла тое, на што, здавалася, ніколі не пойдзе. "Красно солнышко", падумаўшы, усё ж павёў свой народ за цывілізаваным светам...

Тыповы азіяцкі сатрап — маскоўскі цар Пётр Аляксеевіч, вядомы ў гісторыі пад псеўданімам "Пётр Вялікі", здзейсніў, хай сабе ў вельмі своеасаблівым стылі, шэраг "рэформ", якія ў перспектыве спрыялі еўрапеізацыі Масковіі.

Савецкі Саюз развалілі не мяцежныя нацыянальныя ўскраіны (што было б лагічна), а Расійская Федэрацыя, якая з'яўлялася ягоным эканамічным і палітычным стрыжнем. Як толькі РСФСР абрала ўласнага прэзідэнта, прэзідэнта СССР можна было адпраўляць ў адстаўку разам з краінай, якую ён узначальваў. А КПСС, дарэчы, распусціў сваім указам генеральны сакратар гэтай арганізацыі Міхаіл Гарбачоў. А ўсё таму, што логіка гісторыі не такая прасталінейная, як на першы погляд падаецца. Яе парадаксальнасць — адбітак заканамернасці.

Канешне, хацелася, каб першым прэзідэнтам суверэннай Рэспублікі была больш адпавядаючая важнасці гістарычнага моманту асоба. Але тое, што Беларуская дзяржаўнасць сцвярджаецца нават пры Лукашэнку, сведчыць аб тым, што беларускі народ мае саюзнікам Бога. Але Бог дапамагае толькі тым, хто сам на нешта здольны. Будзем пра гэта памятаць 17 кастрычніка. Прагаласуем за тое, каб нам было не сорамна называцца беларусамі.

Пётра ВАСІЛЕЎСКІ.

Народная Воля 13 КАСТРЫЧНІКА 2004 г.

ЧТО ПРОИСХОДИТ В МИРЕ

ООН расследует ход выборов в Афганистане

ООН готова рассмотреть предполагаемые нарушения в ходе субботних президентских выборов в Афганистане. Как сообщили организаторы выборов, все случаи нарушений должны быть зафиксированы в письменном виде и поданы на рассмотрение комиссии ООН.

Многие кандидаты в президенты жаловались на широкомасштабные нарушения. Представители избирательной комиссии Афганистана заявили, что урны для голосования в районах, откуда поступили жалобы, будут изъяты и проверены отдельно, а официальные лица смогут приступить к подсчету голосов на остальных участках.

В Ираке пропали ядерные материалы

Агентство ООН по атомной энергии МАГАТЭ выразило озабоченность в связи с тем, что из Ирака исчезли оборудование и материалы, которые могли использоваться для производства ядерного оружия.

Как заявил в докладе Совету Безопасности ООН глава МАГАТЭ Мохаммед эль-Барадеи, высокоточное оборудование было снято и вывезено из зданий и объектов, связанных с иракской ядерной программой. При этом никакие записи об этом не делались. "Исчезновение подобного оборудования и материалов может представлять огромную значимость в плане распространения ядерного оружия", — предупредил глава МАГАТЭ. Эль-Барадеи призвал правительства, располагающие какими-либо данными об этом, поделиться соответствующей информацией.

Простой антибиотик «отключает» рак?

Широко распространенный антибиотик доксициклин способен предотвращать размножение раковых клеток в организмах мышей.

Препарат работает, как бы "отключая" ген под названием "myc", о котором известно, что он запускает в организме раковый механизм. До тех пор, пока они принимали доксициклин, рак у них не развивался. Когда же антибиотик им давать прекращали, у них начинался рак печени. Как сказали в интервью журналу "Нэйчур" авторы исследования, специалисты Стэнфордского университета, если эти данные подтвердятся, то у людей может появиться надежда на новые методы предотвращения и лечения рака.

Пакистан провел запуск ракеты

Пакистан провел успешный запуск новой версии баллистической ракеты средней дальности Ghauri (Hatf V), способной нести ядерную боеголовку. Официальные лица заявляют, что целью испытаний не было устрашение Индии. Все соседние страны были предупреждены о запуске.

Кнессет обсудит уход из Газы

Израильский парламент, включая некоторых членов правящей партии "Ликуд", отказался поддержать заявление премьер-министра Ариэля Шарона о планах вывода израильских сил из сектора Газа. Однако Шарон дважды избежал вотума недоверия.

На открытии зимней сессии кнессета Шарон заявил, что его план будет вынесен на обсуждение парламента 25 октября. Согласно этому плану, войска и 8 тысяч еврейских поселенцев должны начать покидать сектор Газа в начале 2005 года.

План предполагает также эвакуацию некоторых еврейских поселений из северной части Западного берега реки Иордан.

Объявление о дате дебатов в парламенте прозвучало в тот момент, когда израильские силы проводят операцию против палестинских боевиков на севере сектора Газа. Сектор Газа, в котором проживают 1,3 млн. палестинцев, находится под контролем Израиля с 1967 года. Планы по уходу израильтян из сектора Газа приветствуются в Вашингтоне. Однако Шарону оказалось непросто заручиться политической поддержкой в самом Израиле.

Шредер в Узбекистане

Канцлер Германии Шредер встретился в аэропорту города Термез с премьер-министром Узбекистана Шавкатом Мирзияевым.

В ходе беседы глава германского правительства отметил роль Узбекистана в стабилизации ситуации в Афганистане. В свою очередь Мирзияев подчеркнул, что Германия является главным стратегическим партнером Узбекистана в Европе. Кроме того, в аэропорту Термеза канцлер Шредер встретился с представителями ограниченного германского контингента, несущего здесь службу. Термез стал последней остановкой в многодневном турне канцлера по странам Азии, в рамках которого он побывал с визитами в Индии, Вьетнаме, Пакистане и Афганистане. В Кабуле Шредер встретился с действующим президентом Хамидом Карзаем. После переговоров с ним глава германского правительства назвал прошедшие в стране президентские выборы крупным успехом.

Возобновляется суд над Слободаном Милошевичем

В Гааге после месячного перерыва возобновляется суд над бывшим президентом Югославии Слободаном Милошевичем. Суд намерен вернуться к опросу свидетелей. На процессе главной проблемой остается назначение Милошевичу адвокатов, которых сам он не признаёт. Обвиняемый подал прошение в апелляционный суд с просьбой дать ему возможность продолжать защищать себя на процессе лично.

Бывшего лидера Югославии обвиняют в совершении 60 военных преступлений и преступлений против человечности. Если Милошевича признают виновным, то ему может грозить пожизненное заключение.

Во французских кинотеатрах будут глушить сотовые телефоны

Министерством промышленности Франции принято решение разрешить устанавливать в кинотеатрах, концертных залах и иных заведениях культуры "глушилки" для подавления сигналов сотовых телефонов. Национальная ассоциация кинотеатров Франции назвала принятие этого решения "долгожданным".

Японские подростки увлеклись групповым суицидом

В пригороде Токио семеро подростков совершили групповое самоубийство, их тела были найдены полицейскими в автомобиле, припаркованном на одной из стоянок. В настоящее время проводится расследование происшедшего. По предварительным данным, подростки скончались вследствие отравления оксидом углерода.

Умер Жак Деррида

Он считал, что смерть — это только слово. Тем не менее...

В Париже на 74-м году жизни умер крупнейший философ современности Жак Деррида. Масштаб и значение деятельности этого мыслителя ставят его в один ряд с наиболее авторитетными представителя европейского интеллектуального процесса, определяющими характер и направление духовных поисков западноевропейской культуры. Его считают главным теоретиком постмодернизма — влиятельнейшего интеллектуального течения современности.

В историю новейшей мысли французский философ вошел как основатель теории деконструктивизма — одного из самых значительных философских направлений XX века. "Деконструкция" Жака Деррида раскрывает, как то или иное философское положение оказывается подорванным, разрушенным самим текстом или в самом дискурсе (рассуждении), его утверждающем. Мыслитель подверг решительной критике метафизику (философское учение о внеэмпирических корнях явлений), ставшую основой европейской культуры. Чтобы избавиться от пороков метафизики (преодолеть метафизическое удвоение мира), надо, согласно Деррида, отыскать ее исторические истоки, то есть произвести аналитическое расчленение ("деконструкцию") понятий, составляющих основу онтологии (учения о бытии).

Мировая известность пришла к Жаку Деррида после опубликования в 1967 году сразу трех книг — "О грамматологии", "Голос и феномен", "Письмо и различие", в которых были заложены основы деконструкции.

Французский философ родился 15 июля 1930 года в Эль-Биаре (Алжир). Учился в Высшей нормальной школе в Париже. С 1968-го по 1974 год он постоянно преподавал в университете Джонса Хопкинса, а после 1974-го — в Йельском университете. На счету Жака Деррида — около 80 трудов. Среди них, помимо названных выше, "О духе", "Рассеяние", "Глас", "Призраки Маркса".

В 1982 году философ был на несколько дней заключен в тюрьму в Праге. Это случилось после его публичного выступления в столице Чехословакии в поддержку диссидентов из движения "Хартия-77".

Во Франции Деррида выступал в защиту нелегальных иммигрантов, а в 1995 году входил в предвыборный штаб кандидата-социалиста на тогдашних президентских выборах Лионеля Жоспена.

В 1990-м и 1994 годах Деррида читал лекции и проводил семинары в Москве и Санкт-Петербурге. Его идеи оказали влияние на осмысление духовных и социальных процессов современности в российских и белорусских интеллектуальных кругах. Во время одной из лекций 1990 года слушатели поставили вопрос о том, что слово "перестройка" можно переводить как "деконструкция". Несмотря на этимологическое сходство этих терминов, Деррида такое толкование отверг. Уже тогда он увидел в перестройке своего рода утопию, еще одно неоправданное обещание светлого будущего.

Прошедшие годы показали, что он был во многом прав. Перестройка была не столько деконструкцией, сколько деструкцией, разрушением, которое в ряде случаев, как, например, в Беларуси, оборачивается восстановлением разрушенного в еще более неприглядном — авторитарно-тоталитарном — виде.

Вячеслав ОРГИШ,
доктор философских наук.

ЛЮБОПЫТНО

Женился 53-й раз

В 53-й раз женился 72-летний малаец Камарудин Мохаммед. Очередной его избранницей стала... его первая жена.

"Я не плейбой, — сказал счастливый жених в интервью газете "Нью стрэйтс таймс". — Я просто обожаю смотреть на красивых женщин". С одной из своих жен он состоял в браке всего пару дней. И вообще, по словам Камарудина, все его семьи распадались, кроме одной, самой последней, которая просуществовала до тех пор, пока не скончалась супруга.

Будучи мусульманином, Камарудин имеет право иметь больше одной жены в отдельно взятую единицу времени, но сам он говорит, что не верит в полигамию. Как и в то, что женщин можно бросать просто так, без причины.

Его новая жена, 74-летняя Хадиджа Удин, говорит, что согласилась снова выйти замуж за своего давнего супруга лишь после того, как он согласился покончить с привычками ловеласа. "Камарудин пообещал быть со мной до конца наших дней и сказал, что не хочет больше ни на ком жениться", — говорит она.

А сам Камарудин добавляет, что снова счастлив. "Моя дочь была права, когда сказала, что я так и не сумел забыть свою первую жену даже по прошествии всех этих лет, — улыбается он. — Я так рад, что мне снова удалось связать свою судьбу с Хадиджой".

Умная собака

Собака породы бордер-колли по кличке Рико понимает значение 200 слов и с легкостью учит новые. К такому выводу пришли исследователи из Германии, изучавшие это уникальное животное.

"Словарный запас" Рико сравним с приматами и дельфинами, которых считают наиболее сообразительными в животном мире. Однако колли на достигнутом не останавливается. По словам исследователей из института Макса Планка, Рико обладает удивительной способностью схватывать на лету значение новых слов. Ученые утверждают, что Рико способен запомнить с первого раза название новой игрушки. Собаке предлагали выбрать из множества знакомых ему предметов один новый. Услышав незнакомое слово, Рико понимал, о чем идет речь, ошибаясь лишь в трех случаях из десяти.

Исследователи сравнивают поведение Рико с поведением детей в возрасте до трех лет. Так же, как и они, собака ассоциирует незнакомое слово с незнакомым предметом. После месяца перерыва в занятиях Рико все еще помнил названия новых предметов. "Эта удивительная способность указывает на то, что та часть мозга, которая ответственна за обучение, существует не только у человека, но и у животных, и составляла основу, на которой уже позже развилась человеческая речь", — говорит Катрин Келнер, замредактора журнала "Сайенс".

Чокнемся, каб было добра,
або Што такое нямецкі «Актоберфэст»?

Адгрымела, адгудзела днямі ў сталіцы Баварыі Мюнхене 171-е свята піва пад назвай "Актоберфэст". Яно штогод ладзіцца ў канцы верасня і на пачатку кастрычніка і доўжыцца амаль тры тыдні. Адны лічаць яго сапраўдным сімвалам баварскага патрыятызму, другія — неверагодна вялікай п'янкай, трэція — самым масавым народным гуляннем у свеце...

Апошнія, бадай, бліжэй да ісціны. У час свята яго ўдзельнікі выпіваюць 5 мільёнаў літраў піва, з'ядаюць 350 тысяч куранят табака, 50 тысяч свіных ножак і 80 быкоў. Для іх прыёму рыхтуюць больш за дзесяць піўных павільёнаў. У самым вялікім з іх п'юць пеністы напітак больш за дзесяць тысяч чалавек.

На "Актоберфэст" едуць з усёй Германіі, едуць сем'ямі, фірмамі, брыгадамі... Едуць з многіх краін свету, каб акунуцца ў атмасферу "сяброўскага святкавання", "вясёлага братання". Дэвіз свята — чокнемся, каб было добра.

"Актоберфэст" — гэта не толькі мора піва, але і гулянне, каруселі, танцы, язда на конях, стральба ў цірах, вымярэнне сілы, стукаючы малатком па накавальні... Гэта яшчэ і "культурны шок": многія ўдзельнікі ў маскарадных касцюмах з рагамі п'юць піва і паводзяць сябе, як сапраўдныя раз'юшаныя буйвалы. Іх клічуць "статкам быкоў". Гэта яшчэ інтэрнацыянальнае свята: тут распяваюць песні і кружацца ў хараводзе з першым сустрэчным, нягледзячы на тое, адкуль ён прыехаў і хто ён.

"Актоберфэст" бярэ пачатак з 1810 года. Тады адбылося вяселле баварскага прынца Людвіга і саксонскай прынцэсы Тэрэзы. Доўжылася яно пяць дзён. І праходзіла на вялікім лузе перад гарадскімі варотамі. На яго былі запрошаны ўсе мюнхенцы. Было весела і шмат піва. Мерапрыемства ўсім так спадабалася, што гараджане наладзілі яго на наступны год. Так і павялося. Цяпер тое месца называецца Тэрэзіным лугам і знаходзіцца ўжо ў цэнтры горада.

Але акунёмся ў свята. Нягледзячы на шматлікія і вялізныя піўныя павільёны, патрапіць у іх можна толькі да абеду. Пасля яны зачыняюцца, бо ўжо перапоўнены і ніхто не збіраецца іх пакідаць. Затое калі вы трапілі ў адзін з іх, дык адразу аказваецеся ў непаўторнай атмасферы. Навокал буйства колераў, афіцыянткі — моцнага целаскладу дзяўчаты — нясуць адразу па 6 і 12 бакалаў піва. Публіка гарланіць і спявае, танцуе, аркестры спрабуюць заглушыць гэты гул... Дзяўчаты фліртуюць, жартуюць, ідуць з вамі гуляць, а часам, як тактоўна намякаюць СМІ, і згаджаюцца на... працяг.

Але як толькі хтосьці пачынае грубіць, назойліва прыставаць, тут жа, нібы з-пад зямлі, з'яўляюцца ахоўнікі парадку і "па-сяброўску" ўладжваюць канфлікт. Цікава, што іх, ахоўнікаў, нідзе не відаць. Яны апрануты ў цывільнае, самі п'юць піва і фліртуюць з дзяўчатамі і пры гэтым уважліва сочаць за тым, што адбываецца наўкола. А бывае ўсё, нават і бойкі. Ды іх хутка спыняюць.

А цяпер давайце зазірнём у некаторыя піўныя павільёны, ці шатры, як іх яшчэ называюць, ды паглядзім, што ў іх адбываецца. Кожны з іх непаўторны. Вось павільён арбалетчыкаў. Яны — старажылы "Актоберфэста". Яшчэ 103 гады таму яны на паляне Тэрэзы збудавалі цір і побач з ім паставілі піўную палатку. Цяпер у яе можа зайсці сем з паловай тысяч чалавек. Ёсць і цір з 14 стэндамі для стральбы з арбалета.

Паслухаць баварскую музыку ды з'есці тыповую тутэйшую яду і пакаштаваць мюнхенскага піва можна ў павільёне "Бройросл". Павільён "Фішэр Вроні" славіцца сваёй вяленай рыбай.

Самы вядомы "палац на лузе" — філіял мюнхенскай піўной "Хофбройхауз". Гэтая піўная вядомая тым, што ў нацысцкім мінулым у ёй выступаў Гітлер. Тым не менш многія замежныя турысты загадзя заказваюць месца менавіта тут. Чаму? Напэўна, лічаць "Хофбройхауз" самай нямецкай піўной. І не без падстаў. Яна мае сусветную вядомасць. Цікава, што яна мае і даволі спецыфічную вядомасць. Напрыклад, на футболках, якія можна тут прыдбаць, напісана па-англійску: "Задаволены, як свіння ў лужыне гразі". Згадзіцеся, даволі спецыфічны гумар, ці, як кажуць, не наш. Відаць, каб быць яшчэ больш задаволенымі, многія ўдзельнікі свята, у тым ліку і замежныя, набываюць піва не ў бакалах, а бочкамі, і п'юць прама са шлангаў. Словам, кожны дурэе па-свойму. А змяшчае гэты піўны павільён 11 тысяч чалавек.

Самая знатная публіка цягнецца ў павільён "Кэфер шенке". Гэта драўлянае памяшканне прымае толькі каля тысячы чалавек. Уладарыць у ім атмасфера багатага дома за горадам. Як правіла, амаль усе госці ў баварскіх касцюмах: кароткіх скураных нагавіцах і зялёных замшавых куртках. Жанчыны — у дарагіх нарадах. Сядзяць усе не за доўгімі агульнымі сталамі, а за невялікімі, якія стаяць у нішах. Атрымоўваецца, усе ў адной залі, але ў кожнай кампаніі свой куток. Музыка — інтэрнацыянальная, яда — арыгінальная. Самае папулярная страва — супэншнапс. Словам, гэта і не суп, і не шнапс, а нешта неверагоднае.

Піўная "Смажаны бык" поўнасцю адпавядае сваёй назве. На вачах публікі смажаць некалькі быкоў для сямі тысяч наведвальнікаў. Павільён "Шотенхаммель" — маладзёжны. Тут збіраюцца ў асноўным студэнты. Тон задае іх аб'яднанне, якое кліча сябе "не зацуглянымі, амаль дзікімі". Атмасфера тут адпаведная. А вось у піўной "Вінцерэр фэндл" адносна спакойна. Сюды прыходзяць сем'ямі. У ёй шмат мерапрыемстваў для дзяцей.

Арганізатары свята выкачваюць з кішэняў гасцей прыкладна 450 мільёнаў еўра і губляюць безліч піўных куфляў. Многія прыхопліваюць іх як самы лепшы сувенір, іншыя выкарыстоўваюць іх у якасці зброі пры бойках. І ўсе згодны: хто не пабываў на гэтым свяце — многа згубіў і не зможа зразумець, што ж гэта такое — нямецкая душа.

Кажуць "Актоберфэст" — месца, дзе можна лепш за ўсё зразумець немца. Зразумець, чаму жыхар Германіі, незалежна ад узросту, паходжання і адукацыі, часта называючы гэту традыцыю плебейскай, тым не менш кожны год знаходзіць і грошы, і час, каб хоць на адзін дзень прыехаць у Мюнхен на свята піва.

Іван МАКАЛОВІЧ.

ДУХОЎНЫ СКАРБ

Энцыклапедыя «Народнай волі», выпуск №86

Іосіф Аляшкевіч
Майстар партрэта

Нарадзіўся Іосіф Аляшкевіч у 1777 годзе ў мястэчку Шылува (на тэрыторыі сённяшняй Літвы). Яго бацька з'яўляўся музыкам, жыў у мястэчку Радашкавічы (цяперашні Маладзечанскі раён). Нястача прымушала Івана Аляшкевіча ў пошуках заробку пакідаць Радашкавічы. Мабыць, калі дзе-небудзь усталёўваўся на доўгі час, браў з сабой туды і сям'ю. Гэтым, бадай, можна патлумачыць тое, што Іосіф нарадзіўся не ў Радашкавічах, а ў Шылуве.

Невядома, быў Іосіф адзіным нашчадкам у сям'і альбо Аляшкевічы гадавалі яшчэ і іншых дзяцей. Не дайшло да нас і імя ягонай маці. Як і нельга дакладна сказаць, калі праявіліся яго мастакоўскія здольнасці. Відаць, усё ж не адразу. А калі ў раннім узросце, дык, відаць, доўга не знаходзілася побач чалавека, які б падказаў яму, што неабходна атрымліваць прафесійную адукацыю. Таму і скончыў Іосіф Віленскую мастацкую школу толькі ў 1803 годзе.

Не захавалася звестак і наконт таго, хто паспрыяў паступленню Аляшкевіча ў гэтую навучальную ўстанову. Але прозвішча далейшага апекуна Іосіфа Іванавіча дайшло да нас. Ім стаў граф А. Хадкевіч, які, пазнаёміўшыся з творчасцю маладога мастака, зразумеў, што яму абавязкова трэба вучыцца далей, каб удасканальваць свае пазнанні ў галіне жывапісу.

Неблагія ж вынікі падчас заканчэння Віленскай мастацкай школы Аляшкевіч меў не толькі дзякуючы свайму таленту, а і таму, што ягоным выкладчыкам з'яўляўся вядомы мастак Францішак Смуглевіч, які ў 1797 годзе быў запрошаны з Варшавы ў гэтую навучальную ўстанову на пасаду прафесара жывапісу. Атрымаўшы высокую ацэнку як майстар кампазіцый на гістарычныя і рэлігійныя тэмы, ён вялікае значэнне надаваў і педагагічнай дзейнасці, распрацаваўшы ўласныя праграмы навучання, у якіх важнае месца адводзілася індывідуальнаму падыходу да выхаванцаў, каб лягчэй можна было ўбачыць задаткі пэўнага вучня і хутчэй іх развіваць, удасканальваць.

Хадкевіч, выступіўшы ў якасці фундатара, аплаціў Іосіфу Іванавічу выдаткі, звязаныя са знаходжаннем за мяжой, і Аляшкевіч змог паспяхова працягваць вучобу спачатку ў Дрэздэне, а потым у Парыжы. Асабліва шмат дала яму праца ў майстэрнях знакамітых французскіх мастакоў Энгра і Давіда, кожны з якіх аказаў вялікі ўплыў на далейшае фарміраванне ягонай творчай індывідуальнасці. Найперш прыязныя стасункі ў Іосіфа Іванавіча склаліся з Жакам Луі Давідам, яркім прадстаўніком класіцызму ў французскім мастацтве. А яшчэ Давід з'яўляўся дзеячам рэвалюцыі 1789—1794 гадоў, уваходзіў у якабінскі Канвент, а ў час прыезду ў Парыж Аляшкевіча быў прыдворным мастаком Напалеона I.

Праўда, на гэтым гаворкай аб знаходжанні Іосіфа Іванавіча за мяжой даводзіцца абмежавацца. Пайсці на падобны крок прымушае адсутнасць неабходных звестак. Не захавалася іх і аб тым, дзе і як жыў ён адразу па вяртанні ў Расію. Цяжка сказаць, і калі гэта адбылося. Паехаў жа ў тым самым 1803 годзе, калі скончыў Віленскую мастацкую школу. Далей можна засведчыць, што з 1810 года (па іншых крыніцах — з 1811-га) пачаў жыць у Пецярбургу. А перад гэтым працаваў дзесьці на Валыні і ў Віленскай губерні і некаторы час у самой Вільні.

З гэтага, калі можна так сказаць, прамежкавага перыяду (ад вяртання з Парыжа і да пераезду ў Пецярбург) захавалася вельмі мала твораў Аляшкевіча. Але зберагглося лепшае, у тым ліку і партрэт Адама Чартарыйскага, аднаго з вядомых асветнікаў на тэрыторыі Беларусі і Польшчы.

Адам Ежы Чартарыйскі ў 1803—1824 гадах з'яўляўся куратарам Віленскай навучальнай акругі і не толькі шмат спрыяў развіццю адукацыі, а і нават распрацаваў план адраджэння Вялікага княства Літоўскага. Несумненна, што падобная каларытная постаць не магла не прывабіць Іосіфа Іванавіча. Дый з Чартарыйскім ён не мог не быць асабіста знаёмым, бо такія важныя пытанні, як выезд на вучобу за мяжу, канешне ж, без куратара навучальнай акругі не вырашаліся. А яшчэ князь прыцягваў да сябе ўвагу ўсім сваім воблікам: зграбны, падцягнуты, з надзіва адухоўленым тварам.

Для лепшага ўвасаблення князя І. Аляшкевіч выбраў інтэр'ер, цалкам вытрыманы ў класічнай форме, у якой значную нагрузку нясуць практычна ўсе дэталі, прытым у аднолькавай ступені як тыя, што знаходзяцца на пярэднім плане, так і размешчаныя на заднім. Строгасць кампазіцыі надае ўжо сам інтэр'ер, які ўпрыгожвае анфілада пілястр. І нават аксамітавыя драпіроўкі намаляваны так, што яны яшчэ больш падкрэсліваюць як бы пэўную ўрачыстасць таго моманту, у які мастак занатаваў свайго героя. І гэта пры тым, што Чартарыйскі, зразумела, пазіраваў Аляшкевічу неаднойчы, але Іосіф Іванавіч кожным разам у думках ужо "вымаляваў" для сябе такое разважшчэнне князя, якое яму найбольш падабалася, а менавіта падобная поза была выбрана для таго, каб яшчэ больш узмацніць у паводзінах Чартарыйскага, ва ўсёй ягонай істоце пэўную велічнасць.

Чартарыйскі стаіць свабодна, і ў гэтай раскаванасці адчуваецца, што ён ведае сабе сапраўдную цану, таму пазірае крыху напышліва, а ў чымсьці нават і паблажліва, нібы ненарокам нагадваючы, што хоць пастаянна і заняты, аднак, калі ўзнікла такая цікавасць да ягонай персоны, дык можа аказаць ласку і пазіраваць.

Пераезд у Пецярбург для Аляшкевіча стаў магчымасцю адчуць сябе далучаным да асветніцкіх працэсаў, што, нягледзячы на насцярожанае стаўленне да іх царызму, набывалі ўсё больш шырокі розгалас. Ды Іосіфу Іванавічу, каб адчуваць сябе роўным сярод роўных, неабходна было належным чынам заявіць аб сабе. Такая магчымасць для яго з'явілася, калі праводзіліся чарговыя выбары ў Імператарскую Акадэмію мастацтваў.

Зразумела, найперш пад увагу прымалася значнасць таленту таго ці іншага прэтэндэнта, аднак Аляшкевіч, верачы ў свае творчыя сілы, вырашыў усё ж не рызыкаваць, а таму, каб на ўсялякі выпадак падстрахавацца, прапанаваў карціну, якая сама па сабе не магла не прыцягнуць да сябе ўвагу — "Дабрадзейнае апекаванне і догляд імператрыцай Марыяй Фёдараўнай бедных". А паколькі гэты твор вызначаўся і высокімі мастацкімі вартасцямі, дык пытанне аб прыняцці аўтара ў Акадэмію мастацтваў вырашылася станоўча і пра Аляшкевіча пачалі гаварыць як пра перспектыўнага партрэтыста.

Тым не менш гэта была ў нечым толькі заяўка на будучае, чаго не мог не разумець і сам Іосіф Іванавіч. Дзеля падмацавання ўласнага аўтарытэту яму патрабаваліся новыя творы, новыя партрэты. Аднак пакуль мог пісаць толькі тых, хто загадзя фінансаваў бы ягоную работу, бо іншых сродкаў для жыцця, чым жывапіс, у яго не было. Ды ў сталіцы заўсёды існавала вялікая канкурэнцыя. Выйсце знайшоў у тым, каб часцей выязджаць з Пецярбурга, накіроўваючыся туды, дзе ягоны талент быў бы запатрабаваны найлепшым чынам.

Калі дзе заўсёды і "чакалі" Аляшкевіча, дык у тых краях, з якімі ён адчуваў асабліва моцную сувязь. І Іосіф Іванавіч перыядычна пачаў наведвацца ў Вільню, дзе жыў па некалькі месяцаў, выязджаў у іншыя гарады, што ўваходзілі ў склад беларускіх губерняў, зазіраў і ў глыбінку, дзе знаёміўся з мясцовымі магнатамі і арыстакратамі.

Пісаў шмат, але партрэты, што нараджаліся тады, за рэдкім выключэннем, так і не атрымалі шырокай вядомасці. І прычына зразумелая: створаныя па заказе ўплывовых людзей яны адразу ж пераходзілі ў іх асабістую ўласнасць і захоўваліся ў іхніх палацах ці маёнтках, а таму знаёміцца з гэтымі творамі Аляшкевіча маглі толькі тыя, хто наведваўся да іх уладальнікаў у госці. Дый век такіх партрэтаў часта быў нядоўгі. Са смерцю таго, каго ён увасабляў, наступнікі нярэдка страчвалі да яго інтарэс.

Іншая рэч, калі з цягам часу змог маляваць па ўласным жаданні, а гэта адбылося прыкладна ў канцы 20-х гадоў XIX стагоддзя. Тады з-пад яго пэнздля з'явіліся партрэты Мікалая Радзівіла, Генрыха Ржавускага, графа Плятэра і шэраг іншых.

На гэты перыяд прыпадае і напісанне партрэта Міцкевіча, з якім Іосіф Іванавіч пазнаёміўся ў 1824 годзе. Не так шмат часу прайшло, а яны ўжо пасябравалі. На гэта нямала паўплывала тое, што абодва, апынуўшыся ў сталіцы, сумавалі па "літоўскіх гонях" і, хоць мелі вялікае кола тых, з кім можна было адчуваць сябе ўпэўнена, усё ж зямляцкая дружба значыла куды больш. Прываблівала Міцкевіча ў Іосіфе Іванавічы і тое, што, як высветлілася, у іх знайшліся і агульныя знаёмыя. Ведаў ён і пра тое, што Аляшкевіч набывае ўсё большую вядомасць як партрэтыст. Зразумела, што хутка і сам захацеў мець уласны партрэт ягонай работы. Іосіф Іванавіч ахвотна адказаў на прапанову сябра згодай, бо і сам збіраўся аказаць яму такую паслугу.

Працуючы над гэтым партрэтам, Аляшкевіч свядома адмовіўся ад таго, каб пайсці шляхам найменшага супраціўлення, дасягнуўшы толькі знешняга падабенства. Яго найперш цікавіў унутраны свет творцы, таму на партрэце дасягаецца куды больш важнае: перад намі як бы абагульнены вобраз паэта, які паказаны ў момант мастакоўскага роздуму, а, магчыма, засяроджанасць гэтая іншага кшталту. Міцкевіч у думках знаходзіцца далёка ад Пецярбурга і яго хвалюе, непакоіць, як жывуць ягоныя землякі.

І сам Іосіф Іванавіч, з'яўляючыся глыбокім, праніклівым псіхолагам, належаў да тых, хто сам у хвіліны роздуму мог знаходзіцца як бы ў двух іпастасях. Той Аляшкевіч, які існаваў у сапраўднасці, у нечым быццам спрачаўся з "другім" Аляшкевічам, які ў выніку сваёй празмернай рэлігійнасці схільны быў да містыкі. Апошняе даследчык ягонай творчасці Леанід Дробаў вытлумачвае тым, што на светапогляд мастака вялікі ўплыў аказалі езуіты і нібыта ў іх ён у свой час атрымаў сваю першапачатковую адукацыю.

Міцкевіч жа з расказаў самога Іосіфа Іванавіча даведаўся, што той захапляўся кабалай ці, інакш кажучы, кабалістыкай — сярэднявечным рэлігійна-містычным вучэннем, магіяй, патайнымі ведамі. Празмерная зацікаўленасць гэтым прывяла да таго, што з цягам часу Аляшкевіч закінуў жанр партрэта, а толькі пісаў рэлігійныя кампазіцыі, дасягнуўшы, праўда, у іх значнага поспеху.

У канцы свайго жыцця (памёр 5 кастрычніка 1830 года ў галечы ў Пецярбургу і знайшоў вечны спачын на Смаленскіх могілках) і ўвогуле перастаў маляваць, прыйшоўшы да меркавання, што ўсё гэта лішняе, нікому не патрэбнае. Аднак падобныя яго разважанні ўжо не мелі нічога агульнага з рэлігійнасцю, нават у самай экзальтаванай яе форме. Проста ў Іосіфа Іванавіча адбыліся такія зрухі ў псіхіцы, што ён ужо быў схільны да неадэкватных паводзін, а самае страшнае — у тым, што ягоная хвароба прагрэсіравала.

Дый задоўга да гэтага часам паводзіў сябе вельмі дзіўна. Калі Міцкевіч упершыню завітаў да яго на кватэру, дык ад пабачанага доўга не мог прыйсці ў сябе. Па ўсіх пакоях насілася так шмат катоў, што наведвальніку ажно не па сабе стала, але, на яго здзіўленне, сам гаспадар на гэта не звяртаў аніякай увагі, бо да ўсяго даўно прывык і дазваляў сваім любімцам поўную свабоду.

Аднак былі ў Аляшкевіча і такія захапленні, што сведчылі аб ягонай неардынарнасці не толькі ў галіне мастацтва. На гэта і звярнуў увагу Міцкевіч у творы "Аляшкевіч", што пазней увайшоў у ягоныя "Дзяды". Гэты твор, дарэчы, вельмі зацікавіў Аляксандра Пушкіна. Аляксандр Сяргеевіч, які быў знаёмы з Аляшкевічам, нават перапісаў яго і збіраўся перакласці на рускую мову. А расказваў Міцкевіч пра тое, як Іосіф Іванавіч па сутнасці прадказаў паводку ў Пецярбургу, хоць пра гэта нікому і не паведаміў.

Паводле сюжэта, напярэдадні гэтага страшнага здарэння "ў змроку тым якісь маладзёны // Ішлі каля Нявы" (тут і далей пераклад Кастуся Цвіркі — **А.М.**) і ўбачылі ля самай вады постаць з ліхтарыкам у руцэ. Пачалі думаць-гадаць: "Хто ж такі?" А незнаёмец, выцягнуўшы з ракі вяроўку, пачаў лічыць на ёй вузлы, бо пры дапамозе яе вымяраў, наколькі ў гэтым месцы глыбока. І тут маладзёны пазналі, каго заспелі за падобным заняткам у такі позні час:

Адзін пільней зірнуў яму у твар
І ўсклікнуў: "Гэта ж ён, мастак! З палякаў.
Цяпер вядомы больш ён, як знахар,
Бо кінуў пэндзаль. Таямнічых знакаў
Ён знаўца. Кажуць, кабалу спасціг,
І з духамі ён свой, склікае іх.

Сам жа Аляшкевіч у гэты момант знаходзіўся ў такім стане, што нікога і нічога вакол сябе не заўважаў. Калі што яго і цікавіла, дык толькі тое, у хуткай верагоднасці чаго ён нікольк не сумняваўся:

Мастак тут склаў паперы ўсе, устаў
І сам з сабою разважаць пачаў:
"Хто ранак стрэне — цудаў шмат спазнае.
Па пробах дзвюх — нас новае чакае.
Бог зрынуў коліс асірыйскі трон,
Змяшаў з зямлёю грэшны Вавілон.
Ды трэцяй пробы мець не даў ты, Божа".
Сказаў і так пакінуў ён прахожых,
Падаўся сходамі ў тумане, ў ноч
І з ліхтаром праз хвілю знікнуў з воч.
Трывожна: што ж новая тая значыць?
Той спахмурнеў, той больш павесялеў.
Пасля сказалі так:
Мастак дзівачыць".

У рускамоўным перакладзе гэтага твора вядомым даследчыкам рускай літаратуры Мікалаем Гудзіем, змешчаным у кнізе "Рукою Пушкина", якая выйшла яшчэ ў 1935 годзе, Іосіф Іванавіч называецца не дзіваком, а "кудесником", што ў беларускамоўным варыянце, як вядома, мае некалькі варыянтаў: вяшчун, вядзьмар, чараўнік.

Думаецца, да Іосіфа Іванавіча ў аднолькавай ступені стасуецца і першае значэнне, і апошняе. Ён сапраўды з'яўляўся вешчуном у той плыні ў мастацтве, што, незалежна ад творчага метаду, галоўнай сваёй задачай ставіла праўдзівае адлюстраванне чалавека, тым самым пісала летапіс свайго часу. Але Іосіф Іванавіч быў і чараўніком: у той ступені, у якой да гэтай кагорты і належыць кожны, хто валодае вялікім задаткам таленту.

Агульная колькасць партрэтаў, напісаная Аляшкевічам, перавышае сотню. Зразумела, не ўсе з іх можна аднесці да высокіх узораў мастацтва. Дый далёка не ўсе захаваліся, але тое, што зберагглося (многае прадстаўлена ў экспазіцыях, а што захоўваецца ў запасніках музеяў, карцінных галерэй Варшавы, Вільні, Кракава, Масквы, Санкт-Пецярбурга і іншых гарадоў, сёе-тое ёсць і ў прыватных калекцыях, але не ўсё вядома даследчыкам), дае падставы сцвярджаць, што Аляшкевіч унёс значны ўклад у развіццё жанра партрэта.

Чатыры творы Іосіфа Іванавіча назаўсёды прапісаліся ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі: "Групавы партрэт", "Жаночы партрэт", "Партрэт дзяўчынкі", "Партрэт А. Бакунінай".

Міхась ЯНОВІЧ.

Пра Іосіфа Аляшкевіча можна прачытаць:
Дробов Л. Живопись Белоруссии XIX — начала XX в. Мн., 1974.

НАПЯРЭДАДНІ

Чым парадуе «Лістапад-2004»

20—26 лістапада пройдзе XI Мінскі міжнародны кінафестываль "Лістапад-2004".

У ім возьмуць удзел прадстаўнікі 26 краін, у тым ліку Беларусі, Балгарыі, Ірана, Італіі, Кітая, Латвіі, Літвы, Польшчы, Расіі, Румыніі, Сербіі, Украіны, Швейцарыі, Эстоніі, Японіі.

Як паведаміў старшыня фестывалю Расціслаў Янкоўскі, на кінафоруме будзе "вельмі сур'ёзнае журы", якое ўзначаліць вядомы расійскі рэжысёр Вадзім Абдрашытаў. Беларусь у журы прадставяць мастак кіно Валерый Назараў і мастацкі кіраўнік Нацыянальнага акадэмічнага драматычнага тэатра імя Горкага Барыс Луцэнка.

Паводле слоў Р.Янкоўскага, у конкурснай праграме форуму заяўлены 15 карцін. Сярод іх: "Дунечка" (Беларусь), "Нацыянальная бомба" (Азербайджан), "Шыза", "Малітва Лейлы" (Казахстан), "Вадзіцель для Веры", "Свае", "Мой зводны брат Франкенштэйн" (Расія), "Змрок" (Украіна), "Самнамбула" (Эстонія), "Ракуда Гінза" (Японія). Па-за конкурсам будуць прадэманстраваныя фільмы "Над узроўнем мора" (Грузія), "Нямая прахалода" (Казахстан), "Прысвячэнне", "72 метры" (Расія) і іншыя. Плануецца паказ карцін "Пакуты Хрыстовы" і "Сэрца Чарнобыля" кінематаграфістаў ЗША.

Выканаўчы дырэктар кінафоруму Валянціна Сцяпанава паведаміла, што ўдзельнічаць у фестывалі жадаюць многія вядомыя акцёры, кінарэжысёры і дзеячы кінамастацтва: Ірына Алфёрава, Барыс Няўзораў, Аляксей Булдакоў, Эмануіл Вітарган, Данатас Баніёніс, Клара Лучко, Аксана Мысіна, Віктар Праскурын, Барыс Хмяльніцкі і іншыя.

Паводле яе слоў, сёлета большасць творчых мерапрыемстваў будзе прысвечана 80-годдзю беларускага кіно і 60-годдзю Вялікай Перамогі. Так, у рамках форуму пройдзе рэтраспектыўны паказ лепшых фільмаў пра вайну, выстава карцін "Тэма Вялікай Айчыннай вайны ў творчасці мастакоў кінастудыі "Беларусьфільм", фотавыставы "Беларусьфільм" у асобах", "Міхаіл Пташук. Знак лёсу", прэзентацыя кнігі "Міхаіл Пташук". Таксама запланаваны кінаканцэрт "Якая музыка была, якая музыка гучала", юбілейная вечарына аб'яднання "Беларускі відэацэнтр" і іншыя мерапрыемствы.

Цырымонія адкрыцця фестывалю адбудзецца 20 лістапада ў Палацы Рэспублікі. На адкрыцці форуму плануецца пазаконкурсны паказ расійскага мастацкага фільма "72 метры".

Юлія ЦЯЛЬЦЕЎСКАЯ.

СТОП-КАДР

Мінская восень...

Фота photo.bymedia.net

СПОРТ

Фаніпальскі «Дарожнік» выйшаў у паўфінал Кубка УЕФА па футзале

Як паведамілі БелаПАН у прэс-службе "Белаўтадара", у заключным матчы ў Скоп'е (Македонія) падапечныя Валерыя Дасько перамаглі сваіх асноўных канкурэнтаў — "Кайрат" (Алматы) — 5:4 і, заняўшы ў сваёй групе першае месца, упершыню за гісторыю беларускага міні-футбола выйшлі ў паўфінал Кубка УЕФА.

У паўфінальнай групе "Дарожнік" сустрэнецца з "Мурсіяй" (Іспанія), "Дынама" (Масква, Расія), "Шахцёрам" (Данецк, Украіна). Гульні пройдуць у сакавіку.

М.Мірны выбыў у першым крузе «Кубка Крамля»

Максім Мірны саступіў у першым крузе адзіночнага разраду "Кубка Крамля" расіяніну Марату Сафіну ў трох сетах — 7:6 (10:8), 6:7 (2:7), 6:7 (1:7).

У парным разрадзе беларуска-расійскі дуэт Уладзімір Ваўчкоў/Тэймураз Габашвілі прайгралі расіянам Ігару Андрэеву/Мікалаю Давыдзенку — 3:6, 2:6.

«Чарнобыльскі пас» італьянцаў

Зборную Італіі перад пачаткам адборачнага матчу чэмпіянату свету па футболе з Беларуссю (сустрэча пройдзе 13 кастрычніка ў Парме) вывядуць на поле дзеці з рэгіёнаў нашай краіны, што пацярпелі ад катастрофы на Чарнобыльскай АЭС. Пра гэта паведаміла РІА "Новости".

Гэта будуць беларускія дзеці, якія зараз жывуць у італьянскіх сем'ях у Балоньі і П'ячэнцы. А беларускіх футбалістаў будуць суправаджаць на поле італьянскія дзеці з мясцовай футбольнай школы.

З ініцыятывай адкрыць такім сімвалічным жэстам матч выступілі Федэрацыя італьянскіх асацыяцый добраахвотнікаў для Беларусі і пармская асацыяцыя "Дапамога для дзяцей Беларусі", якія штогод адпраўляюць у пацярпелыя раёны партыі гуманітарных грузаў і прымаюць у горадзе і правінцыі падчас летніх і зімовых канікул па 250 дзяцей з Беларусі.

На трыбунах пармскага стадыёна "Тардзіні" перад матчам будзе вывешаны вялізны транспарант "Трыццаць тысяч дзякуй за трыццаць тысяч усмешак дзяцей Чарнобыля".

Алег РАЯВЕЦ.

Міжнародны марафон у Маларыце

Традыцыйны 21-ы Міжнародны марафон, што адбыўся ў Маларыце (Брэсцкая вобласць), сабраў рэкордную колькасць удзельнікаў.

Як расказаў БелаПАН галоўны суддзя спаборніцтваў Мікалай Германюк, у ім бралі ўдзел больш за дзве тысячы аматараў бегу з Беларусі, Расіі, Украіны і краін Балтыі. Да прыкладу, самаму сталаму марафонцу мінчаніну Эдуарду Макарэвічу споўнілася 82 гады.

Першымі на старт выйшлі выхаванцы дзіцячых садкоў райцэнтра, якія прабеглі 300 метраў. Юныя спартсмены да 13 гадоў спаборнічалі ў бегу на адзін кіламетр. На дыстанцыях у 4, 15 і 42,195 кіламетра спаборніцтвы праходзілі ў чатырох узроставых катэгорыях. На дыстанцыі 42 кіламетры 195 метраў перамог Сяргей Папоў з Кіева, сярод жанчын першынствавала Ніна Коваль з Мінска.

Ларыса ШЫГАНАВА.

13
кастрычнік

СЕРАДА
Усх. 7.34 Зах. 18.17
Даўж. дня 10.43
Маладзік
14 кастрычніка

ЗДАРЭННІ

Пажар у метро

Каля 600 чалавек былі эвакуіраваны са станцыі мінскага метрапалітэна "Магілёўская" — канцавой станцыі другой, Аўтазаводскай, лініі сталічнай падземкі.

Прычынай з'явіўся пажар у чацвёртым вагоне пададзенага на пасадку цягніка. Паколькі цягнік прыбыў з дэпо, людзей у ім не было. Прычынай узгарання стала кароткае замыканне. Здарэнне адбылося а 7-й гадзіне раніцы. Праз 50 хвілін рух цягнікоў са станцыі "Магілёўская" быў адноўлены.

Дзмітрый БЕЛЬСКІ.

Беларускія турысты не пацярпелі

У егіпецкім гатэлі "Хілтан", разбураным у выніку выбуху ў ноч з 7 на 8 кастрычніка, пражывалі двое грамадзян Беларусі. Ніводны з іх не пацярпеў. Аб гэтым БелаПАН паведаміў намеснік начальніка ўпраўлення інфармацыі МЗС Руслан Есін. Абодва беларусы ўжо вярнуліся на радзіму. Нагадаем, што чатыры выбухі прагрымелі на мінулым тыдні на курортах Егіпта на Сінайскай паўвыспе. Паводле апошніх звестак, у выніку тэрактаў 34 чалавекі загінулі, 105 атрымалі раненні.

Марына РАХЛЕЙ.

Наехаў на бардзюр

Аўтамабільная аварыя адбылася ў мікрараёне Брэста "Кавалёва". Вадзіцель аўтамабіля БМВ-730, 21-гадовы жыхар Брэста, рухаючыся па вуліцы імя 28 ліпеня, не справіўся з кіраваннем і наехаў на бардзюр, потым ударыўся аб металічную апору асвятлення. У выніку вадзіцель і два пасажыры — 21-гадовы і 22-гадовы жыхары абласнога цэнтра — загінулі. Дзяўчына, якая знаходзілася з імі ў аўтамабілі, не пацярпела.

У мінулыя суткі на тэрыторыі Брэстчыны адбылося шэсць дарожна-транспартных здарэнняў, у якіх адзін чалавек загінуў, 5 атрымалі траўмы. "Асноўныя прычыны аварый — наезд на пешаходаў і сутыкненне транспартных сродкаў. Акрамя таго, супрацоўнікамі дарожна-патрульнай службы затрыманы 44 вадзіцелі, якія знаходзіліся за рулём у стане алкагольнага ап'янення", — дадаў І.Помін.

З пачатку года на дарогах Брэстчыны адбылося 765 ДТЗ, у якіх загінулі 183 чалавекі, сярод іх 15 дзяцей, паранены 789 чалавек, у тым ліку 95 непаўналетніх.

Ларыса ШЫГАНАВА.

Не аб'ехаў...

Фота photo.bymedia.net

У Гомелі з'явіўся сквер імя Кірылы Тураўскага

Рашэнне аб наданні імя К.Тураўскага аднаму са сквераў у цэнтры Гомеля прыняў гарадскі Савет дэпутатаў.

Напярэдадні Дня славянскай пісьменнасці і друку ў Гомелі, на пляцоўцы каля абласнога драматычнага тэатра, быў устаноўлены помнік К.Тураўскаму. Цяпер паводле рашэння Гомельскага гарадскога Савета дэпутатаў сквер, дзе ўстаноўлены помнік, будзе насіць імя гэтага славутага беларускага асветніка.

Алена ПАСКАННАЯ.

У Пінску прайшоў фестываль польскай песні

13-ы фестываль польскай песні, які сабраў больш за 200 прыхільнікаў польскай культуры з усёй Брэстчыны, прайшоў у Пінску

На сцэне гарадскога Дома культуры выступалі творчыя калектывы з розных гарадоў Брэсцкай вобласці і Гродна, якія выконвалі творы польскіх аўтараў на мове арыгінала. Пасля заканчэння ўсім удзельнікам фестывалю ад арганізатараў песеннага форуму — Саюза палякаў на Беларусі і Генеральнага консульства Рэспублікі Польшча ў Брэсце — былі ўручаны падарункі і дыпломы. У холе Дома культуры праводзілася выстава-продаж вырабаў мастацкіх промыслаў.

Сярод ганаровых гасцей фестывалю была дэлегацыя з Беластока, якую ўзначаліў прэзідэнт горада Кшыштаф Савіцкі, а таксама прадстаўнікі Фонду дапамогі дзецям Гродзеншчыны і розных грамадскіх арганізацый.

У Пінску падобнае мерапрыемства праходзіць другі раз, упершыню пінчане прымалі ў сябе фестываль польскай песні ў 1998 годзе.

Алег СТАЦЭНЯ.

БЫВАЕТ И ТАКОЕ

Прыгнула на крокодила

60-летняя австралийка прыгнула на спину крокодилу, чтобы спасти своего соседа по туристическому лагерю, передает Рейтер. Почти четырехметровая рептилия в 4 часа ночи залезла в палатку к мужчине, где вместе с ним спали его жена и ребенок.

После того как крокодил почувствовал, что на него самого напали, он переключился на обидчицу и поволок ее к океану. В конце концов животное застрелил человек из соседней палатки.

Происшествие случилось на берегу залива Батерст в штате Квинсленд, и людей поблизости не должно было быть, но туристы поставили сигнальный маяк и привлекли таким образом внимание егерей, занимавшихся неподалеку отстрелом диких свиней. Раненых сначала отправили на ближайшую станцию рейнджеров, а затем по воздуху доставили в госпиталь. У мужчины оказались сломанными нога и рука, кроме того крокодил оставил на нем укусы и кровоподтеки. Женщина отделалась переломом руки.

Британцы боятся пауков больше, чем террористов

Стали известны результаты социологического опроса, проведенного недавно в Великобритании.

Как передает телекомпания НТВ, у британцев хотели узнать, чего они боятся больше всего. Выяснилось, что на первом месте в рейтинге страхов стоит арахнофобия (боязнь пауков), и лишь потом уже терроризм. Психологи считают это неудивительным, поскольку боязнь пауков уходит своими корнями к древним временам, в то время как терроризм — явление современное.

Что касается остальных фобий, то после террористов идут: страх перед змеями, боязнь высоты, страх смерти, зубного врача, уколов, публичных выступлений и долгов. Сообщается, что страх перед криминалом, неудачами и приведениями не вошли даже в десятку.

Американский фермер вырастил самую большую тыкву в мире

В США установлен новый мировой рекорд. Там выращена самая большая тыква в мире.

Как передает телекомпания НТВ, гигантский овощ весит 558 килограммов. Чтобы привезти тыкву на сельскохозяйственный фестиваль в Калифорнию, ее хозяину, 55-летнему фермеру Джоэлу Холанду потребовался небольшой грузовичок и целая гора полотенец, которыми он закрывал гигантский овощ от палящего солнца. Холанд продал тыкву за 6145 долларов. То есть по 10 долларов за килограмм.

КРЫМІНАЛ

Ахвяра фальшывага інспектара

Ахвярай грабежнікаў, якія выдавалі сябе за інспектараў ДАІ, стаў прадпрымальнік з Оршы. "За кампанію" нацярпеўся страху і яго сябар.

На цьмяным восеньскім досвітку прыватны прадпрымальнік з Оршы разам з прыяцелем ехалі па трасе Орша—Лепель. Каля вёскі Забалацце іх спынілі двое мужчын у міліцэйскай форме і са святлоадбівальнымі жэзламі. Кіроўца спыніў свой мікрааўтобус "Фольксваген", але, як толькі выйшаў з яго, заўважыў, што "даішнікі" нейкія дзіўныя: апрануты ў нешта падобнае на маскараднае адзенне: на галовах — бейсболкі з кукардамі, на форме няма належных нагрудных знакаў. Не было побач з "інспектарамі" і службовай машыны з "міргалкай". На жаль, ратавацца аказалася позна. Грабежнікі спрытна скруцілі падарожнікаў, аднялі ў іх мабільныя тэлефоны і захапілі машыну, на якой і зніклі. А ў той момант, калі ахвяры нападу паспрабавалі ўступіць у барацьбу са злачынцамі, з прыдарожнага хмызняку выскачыў трэці бандыт і стрэліў у паветра з пісталета.

Начальнік Аршанскага РАУС Анатоль Куцко неадкладна аб'явіў перахоп грабежнікаў паводле аператыўнага плана "Сірэна". Мікрааўтобус знайшлі за кіламетр ад месца здарэння, а вось 13,5 мільёна рублёў, што былі ў машыне, зніклі разам з фальшывымі інспектарамі.

Сяргей БУТКЕВІЧ.

Беларуская фірма распаўсюджвала дзіцячую парнаграфію

За апошні месяц у 12 краінах арыштавана больш за тысячу чалавек за сувязь з міжнароднай злачыннай групоўкай, якая распаўсюджвала дзіцячую парнаграфію праз Інтэрнэт. У цэнтры гэтай сістэмы знаходзілася фірма, якая базіравалася ў Мінску і праз якую прадаваўся доступ да такога роду інфармацыі.

Аб выніках аперацыі Інтэрпола паведамляе амерыканская газета "The Washington Times" ад 8 кастрычніка. Як паведамляў БелаПАН, у 2003 годзе ў дачыненні да беларускай кампаніі "Regpay" і амерыканскай "Connection USA" распачата расследаванне. У студзені 2004 года Інтэрпол правёў арышты трох кіраўнікоў беларускай фірмы, а таксама арышт двух выканаўчых дырэктараў амерыканскай фірмы.

Аўстралійскі камісар федэральнай паліцыі Мік Кілці ў інтэрв'ю "The Washington Times" назваў гэтае расследаванне "самым буйным у гісторыі міжнароднай паліцыі". Каля 200 аўстралійскіх грамадзян прыцягнуты да суда за абмен і набыццё парнаграфічных фатаграфій у беларускай кампаніі, шэсць з іх скончылі жыццё самагубствам.

Марына РАХЛЕЙ.

Наступае грып

Цяпер у Мінску назіраецца сезонны пад'ём колькасці захворванняў на грып і вострыя рэспіраторна-вірусныя інфекцыі (ВРВІ).

Як паведаміла БелаПАН загадчыца эпідэміялагічнага аддзела Мінскага гарадскога цэнтра гігіены і эпідэміялогіі Алена Фісенка, за мінулы тыдзень дыягназ ВРВІ пастаўлены 17,5 тысячы мінчан, у тым ліку — 9 тысячам дзяцей да 14 гадоў. Усплёск колькасці захворванняў не носіць эпідэмічнага характару і не звязаны з пачаткам эпідэміі грыпу, падкрэсліла спецыяліст. Сезонны рост колькасці захворванняў на ВРВІ пачаўся ў сталіцы напрыканцы верасня.

Паводле слоў Алены Фісенка, у паліклінікі Мінска ўжо паступілі 20 тысяч доз супрацьгрыпознай вакцыны для дзяцей і 66 тысяч доз — для дарослых. Медыкі раяць рабіць прышчэпкі супраць грыпу ў другой палове кастрычніка. У якасці прафілактыкі спецыяліст парэкамендавала выключна меры для агульнага ўмацавання: прымаць вітаміны, антыаксідантныя комплексы, сокі, фрукты, а таксама праводзіць працэдуры загартоўвання. На думку А.Фісенка, хіміяпрафілатыку пачынаць пакуль заўчасна, да такіх рэкамендацый неабходна прыслухацца напрыканцы кастрычніка.

Вольга АСІПЕНКА.

Среда, 13 октября

БТ

07.00, 08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 12,00, 14.00, 15.00, 17.00, 18.00 Новости.
07.05, 07.35, 08.10, 08.35 "Доброе утро, Беларусь!".
07.30, 08.30, 20.00 "Деловая жизнь".
09.05, 20.05 "Возвращение Мухтара". Сериал.
10.05 "Арсенал".
10.30, 17.05 "Терион". Сериал.
11.05, 18.15 "Богатые и знаменитые". Сериал.
12.10 "С юбилеем подождем". Драма.
13.45 Мультфильм.
14.05 "Зона Икс".
14.15 "На перекрестках Европы".
15.15 "Марсупилами-2". Мультсериал.
16.00 "5х5".
17.30 "Кстати".
19.05 "Спасатели".
19.30 "Здоровье". Тележурнал.
21.00 "Панорама".
21.45 "Конспирология".
21.55 Футбол. Италия—Беларусь.

ОНТ

07.00, 07.30, 08.00, 08.30, 09.00, 18.00, 20.30, 23.15 "Наши новости".
07.05 "Наше утро".
09.05, 18.55 "Клон". Сериал.
09.55, 15.50 "Дом". Реалити-шоу.
10.40 "Не только о футболе".
11.00 "Дисней-клуб".
14.50 "Женщины в любви". Сериал.
16.35 "Фабрика звезд".
17.00 "Пять вечеров".
18.15 "Пан или пропал". Поединок с Николаем Фоменко.
20.00 "Время".
21.00 "Выбор капитана Корелли". Мелодрама.
23.30 "Народный артист".

РОССИЯ

08.45, 16.40 "Ундина. На гребне волны". Сериал.
09.45, 18.50 "Вести. Дежурная часть".
10.00, 16.00, 19.00 "Вести".
10.30, 19.30 "Местное время. Вести — Москва".
10.50 "Бедная Настя". Сериал.
11.50, 19.55 "Что хочет женщина". Ток-шоу.
16.10 "Кулагин и партнеры". Сериал.
17.40 "Бандитский Петербург". Сериал.
19.50 "Спокойной ночи, малыши!"
21.00 "Сармат". Сериал.
22.00 "Вести+".
22.20 "Исторические хроники".
23.15 "Эксперт".
23.30 "Серые волки". Драма.

ЛАД

06.30 EURONEWS.
08.00, 14.00, 20.45 Новости.
08.10 "Мир вашему дому".
08.20 ("Культура) "Эпизоды".
09.00 ("Культура") "Острова".
09.40, 17.50 "Было у отца три сына". Сериал.
10.45 "Женсовет".
11.00, 18.55 "Долгая дорога в дюнах". Сериал.
11.55 "Обычный необычный день".
12.25 "Лекарство против страха". Детектив.
14.10 "Ностальжи".
14.35 "Золотое сечение".
15.05 "Не зевай!".
15.15 "Бум".
15.40 Мультфильм.
15.50 "Нежный возраст". Сериал.
16.15 "Славянский базар в Витебске".
16.30 "Из архивов БТ".
16.55 "Любите ли вы театр".
17.25 "Площадь искусств".
19.45 "Дела семейные".
20.30 "Колыбельная".
21.00 ("Культура") "Апокриф".
21.40 ("Культура") "Эпизоды".

НТВ

09.00, 15.00, 18.00 "Сегодня".
09.15 "Криминальная Россия".
09.45 "Женский взгляд".
10.20 "Растительная жизнь".
10.50, 18.40 "Граф Крестовский". Худ.фильм.
15.15 "Принцип домино".
16.25 "Каменская". Сериал.
17.35 "Чрезвычайное происшествие".
19.50 "Кодекс чести". Сериал.
21.00 "Страна и мир".
21.40 "Секс в большом городе". Сериал.
22.15 "Стресс".

СТВ+RenTV

06.30, 17.50 "Минщина. Люди, события, факты".
06.45 "Утро столицы".
07.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.50 "24 часа".
07.50, 23.15 "Технология".
08.10, 18.15 "Минск и минчане".
08.25, 20.20 "Автопанорама".
08.45 "Тема дня".
09.00 "Таракан-робот". Мультсериал.
09.25 "Русалка". Мультфильм.
09.35 "Спорт будущего". Боевик.
11.10 "Закон и криминал".
11.30 "Горячий лед".
12.00 "Час суда".
13.00 "Судьбы своей хозяйка".
13.50, 18.30 "Солдаты". Сериал.
14.50, 17.00 "Дружная семейка". Сериал.
15.15 "Рыцари-забияки". Мультсериал.
15.40 "Кот по имени Ик". Мультсериал.
16.10 "Герои Эллады: я хочу, и я могу".
16.50 "Игровой рефлекс".
18.00 "Здравствуйте, доктор!".
20.05 "СТВ-спорт".
20.40 "Добрый вечер, малыш".
20.55 "Капитан". Приключенческий фильм.
23.30 "Баскетбольная среда".
23.50 "Секретные материалы". Сериал.
00.40 "Новости СНГ".

8-Й КАНАЛ

07.00, 16.45 "Капитан Немо". Сериал.
08.10, 17.50, 19.40 "Телемагазин".
08.15 "Классика Уолта Диснея". "Пострелята".
09.10 "К-игра".
09.15 "Россия — взгляд на власть".
09.40, 19.50 "Бригада". Сериал.
10.30 "Экзистенция". Триллер.
16.30 "Мультпарад" от "Бюргера".
18.00 "Погружение в бездну". Фантастический фильм.
19.35 "К-видео" — "Топ-8".
20.45 "Вечарніца".
21.00 "Атомик Филмз" и "К-видео" представляют...
21.05 "Тайна астероида". Фантастический боевик.

ТВ ЦЕНТР

04.45, 06.30 "Настроение".
07.35 "Газетный дождь".
07.45 "Семеро смелых". Драма.
09.30 "Доходное место".
09.35 "Телемагазин".
10.00, 13.00, 17.00. 21.00 "События. Время московское".
10.15 "Дата".
11.10 "Отдел "Х".
11.50 "Квадратные метры".
12.05, 23.00 "Петровка, 38".
12.25 "Деловая Москва".
13.15 "Криминальный кроссворд". Сериал.
14.30 "Мода non-stop".
15.00 "Регионы: прямая речь".
15.30 "Каля-маля".
16.00 "Уголовная полиция". Сериал.
17.15 "Русский век".
18.00 "Таковы эти женщины". Сериал.
18.50 "Пять минут деловой Москвы".
18.55 "Эйс Вентура-2: Розыск домашних животных". Комедия.
20.40 "Репортер".
21.40 "Материк".
22.30 "Времечко".
23.20 "25-й час. События. Время московское".
23.45 "Супердиск".
00.00 "Таиров". Драма.
01.00 "Синий троллейбус".

EUROSPORT

09.30 Экстремальный спорт. Экстремальные игры.
10.00, 17.00, 19.30 Футбол. Кубок мира в Германии. Квалификационный круг.
12.00 Пляжный волейбол. Мировой тур в Бразилии.
13.00 Спидвей. Гран-при Норвегии.
14.00 Теннис. Турнир WTA "Кубок Кремля" в Москве.
18.00 Теннис. Турнир АТР в Австрии.
21.00 Конный спорт. Кубок наций "Самсунг" в Греции.
22.00 Конный спорт. Кубок мира в Норвегии.
23.00 Парусный спорт. "Под парусом".
23.30 Мультиспорт по средам.
01.15 Новости "Евроспорта".
01.30 Спидвей. Кубок мира в Англии.

Адрас рэдакцыі:
220030, Мінск, вул.Энгельса, 34а.
Прыёмная: тэл./факс (017) 206-68-71.
Тэл./факс рэкламнага аддзела: 206-69-04, 206-69-06.
E-mail: nv@promedia.by
http://nv.promedia.by

Індэкс 63222.

Заснавальнік і галоўны рэдактар Іосіф СЯРЭДЗІЧ

Пасведчанне аб рэгістрацыі перыядычнага выдання №246 ад 10 кастрычніка 1996 г. (пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі №224 ад 6 сакавіка 2000 г.). Нумар газеты аддрукаваны з дыяпазітываў заказчыка на ААТ «Красная звезда», 220073, г.Мінск, 1-ы Загарадны завулак, 3. Падпісаны ў друк у 15.00. Аб'ём 2 друк. аркушы. Тыраж: 28 210 экз. Заказ № 752.